

References

- AIDS and HIV infection in the general STD setting.  
MMWR 38 (1988): 1-3.
- Alan, J.C. and others. Highlights from the Canadian youth and AIDS study. School Health 59(4) (April 1989): 139-145.
- Allan, K., Marianne, W. AIDS and Danish adolescents knowledge, attitudes, and behaviour relevant to the prevention of HIV infection. Danish Medical Bulletin 37 (June 1990): 275-8.
- Allport, G.W. Attitudes, A handbook of social psychology. Worcester, MA: Clark University Press, 1935.
- Argue, J. AIDS education in Sri Lanka: problems and prospects. AIDSED newsletter No.3 (1991): 13-14.
- Australian National Council on AIDS (ANCA). AIDS fact about acquired immune deficiency syndrome. The Australian Nurses Journal 18 (1989): 21-6.
- Campbell, J.M., and Machin, D. Medical statistics: A commonsense approach. John Wiley & Sons, 1990.
- Cartro, O.C. Adolescents and AIDS: A special population NAACOGS Clinical Issues Perinatal Women Health Nurses 1 (1990): 99-106.

Centers for Disease Control. Quarterly report to the Domestic Policy Council on the prevalence and rate of spread of HIV and AIDS in the United States. MMWR 37 (1988): 551-9.

\_\_\_\_. AIDS weekly surveillance programme, United States AIDS programme. Atlanta: CDC, Center for Infectious Disease (1 February 1988).

Chitr Sithi-amorn, ed. Clinical epidemiology. n.p. (November 1987).

Chuanchom Sakondhavat, and others. Epidemiological study report of sexual behaviour, knowledge, and behaviour about sexual transmitted diseases in vocational students at one college in North eastern part of Thailand. n.p., 1990. (mimeographed).

Clumeck, N., Sonnet, J., Taelman, H. Acquired immunodeficiency syndrome in African patients. New England Journal Medical 310 (1984): 492-7.

Fishbein, M., and Ajzen, I. Belief, attitude, intention and behaviour: An introduction to theory and research. Reading, MA: Addison-Wesley, 1975.

Gottlieb, M., Schanker, H., Fan, P. Pneumocystic pneumonia. MMWR 30(21) (1981): 250-2.

- Guilbert, J. Educational handbook for health personnel (No. 35). Geneva: WHO offset publication, 1977.
- Hamburg, D., ed. Health and behaviour selected perspectives. New York : WHO cambridge university press, 1989.
- Institute of Medicine (U.S.). Confronting AIDS. Washington D.C.: National Academy Press, 1986.
- Jennings, C. Understanding and preventing AIDS : A book for everyone (2nd. ed.). New York: A Publication of Health Alert Press, 1991.
- Katz, D. The functional approach to the study of attitudes (Vol.24). Public Opinion Quarterly, 1960.
- Khabbaz, R., Darrow, W., Hartley, T. Seroprevalence and risk factors for HTLV-I/II infection among female prostitutes in the United States. Jama 263(1) (1990): 60-4.
- Krasnik, A., Wang, M. AIDS and Danish adolescents knowledge, attitudes, and behavior relevant to the prevention of HIV infection. Danish Medical Bulletin 37 (1990): 275-279.
- Leon, E. D. AIDS education and behaviour change. AIDSED newsletter No.1 (1991): 4-6.
- Mann, J. In focus: AIDS. World Health Forum 8 (1987): 361-370.

- Mcdowell, I., and Newell, C. Measuring health: A guide to rating scales and questionnaires. New York: Oxford university press, 1987.
- Meinert, C.L. Clinical trials: Design, conduct, and analysis. New York: Oxford university press, 1986.
- Morgan, D.R., ed. A challenge in education. London: Institute of Biology, 1990.
- Napaporn Havanon, and Pataga Ratanaporncharoen. The study of skill in using condom. Population and Development newsletter 11 (Febuary-March 1991): 1-2.
- Netter, T. World AIDS day. World Health (October 1989): 25-27.
- Oermann, M. and Gignac, D. Knowledge and attitudes about AIDS among Canadian nursing students: Educational implications. Journal Nursing Education 30(5) (May 1991): 217-221.
- Oskamp, S. Attitudes and opinions. 2nd ed. New Jersey: Prentice Hall, 1991.
- Piot, F., Quinn, T.C., Taelman, H. Acquired immunodeficiency syndrome in a heterosexual population in Zaire. Lancet 2 (1984): 65-9.
- Program for Appropriate Technology in Health. AIDS in Thailand. Bangkok: PATH, 1990. (Mimeographed)

Ralph, H., Lee, S., Beth, B. Acquired immunodeficiency syndrome transmission: Changes in knowledge and behaviors among teenagers, Massachusetts state wide survey, 1986 to 1988. Pediatrics 85 (January 1990): 24-9.

Sakondhavat, C., Kanato, M., Leungtongkum, P., Kuchaisit, C. Knowledge, attitudes, practice about sex, reproduction and contraception in the teenagers: Case study in Khon Kaen vocational students. Srinagarind Hospital Medical Journal 5 (1990): 73-81.

Segal, S., Kwaku, A., and Chih-Ye, C. International encyclopedia of population. New York: The Free Press, 1982.

Sprinthall, N.A., and Sprinthall, R.C. Education psychology: A developmental approach (5 th. ed.). Singapore: McGraw-Hill Publishing Company, 1990.

Strunin, L. and Hingson, R. Acquired immunodeficiency syndrome and adolescents: knowledge, beliefs, attitudes, and behaviours. Pediatrics 79 (May 1987): 825-828.

Taylor, J and Caudle, C. HIV/AIDS and sexuality education: The south Australian experience. AIDSED newsletter (No.2) (1991): 5-12.

- The nature and definition of AIDS education. AIDSED newsletter (No. 4) 1991: 4-7.
- The three AIDS epidemics. World Health Forum 8 (1987): 555-56.
- Thomas, C.Q., Jonathan, M.M., James, W.C., and Peter, P. AIDS in Africa: An epidemiologic paradigm. Science 234 (November 1986): 955-63.
- Tumnoon, W. Epidemiological study on AIDS in Thailand. Communicable Disease Journal 16 (July - September 1990): 289-313.
- Tunghaisal, S., Krisanapan, O., Chandeying, V., Sutthijumroom, S., Udomratn, P. Knowledge, attitude, practice study on sex and contraception in Prince of Songkla University students," Songklanakarinn Medical Journal 7 (October - December 1989): 341-9.
- Tyden, T., Norden, L. and Ruusuvaara, L. Swedish adolescents' knowledge of sexually transmitted diseases and their attitudes to the condom. Midwifery 7(1) (March 1991): 25-30.
- Van de Perre, P., Rouvroy, D., Lepage, P. Acquired immunodeficiency syndrome in Rwanda. Lancet 2 (1984): 62-5.

Werasit Sitthitri. AIDS knowledge in adolescents. Chula Research 8(6) (June 1989): 10-16.

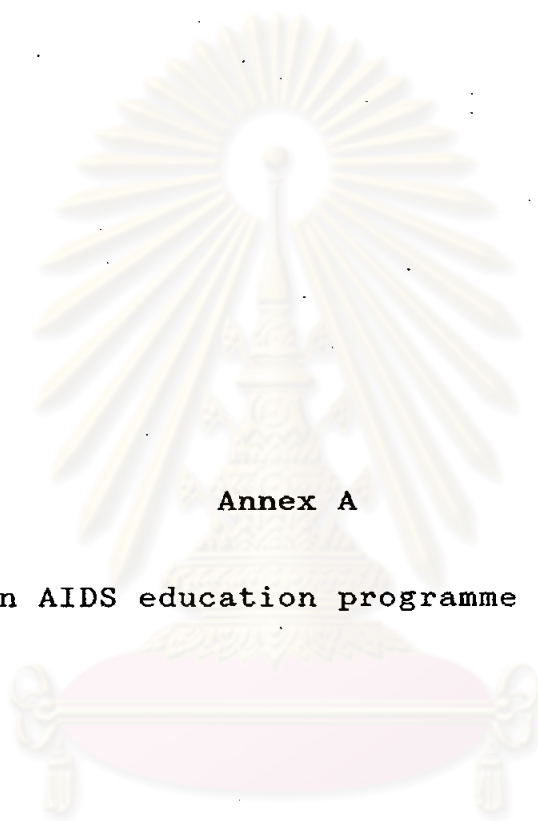
Wichit Suratraungchai. The survey report about AIDS knowledge in primary school teachers who attend the educated executive preparing seminar. n.d.: 23-32.

World Health Organization. Education for health: A manual on health education in primary health care. England: WHO offset publication, 1988.

HIV infection and AIDS guidelines for nursing care. Manila: WHO offset publication, 1990.



ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



**Annex A**

**The adaptation AIDS education programme for the teacher**

ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย





บันทึกการสอนสุขศึกษา  
ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์  
สำหรับนักเรียนอาชีวศึกษาชายระดับ ปวช. ปีที่ 2

กลุ่มเป้าหมาย นักเรียนอาชีวศึกษาชาย ระดับ ปวช. ปีที่ 2 ในจังหวัดสมุทรปราการ หรือจังหวัดที่มีสภาพแวดล้อมใกล้เคียงกับจังหวัดสมุทรปราการ

กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนอาชีวศึกษาชาย ระดับ ปวช. ปีที่ 2 ทั้งภาคเช้าและภาคบ่าย ที่กำลังศึกษาอยู่ ณ. วิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวนทั้งหมด 390 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 195 คน และกลุ่มควบคุม 195 คน

ผู้สอน อาจารย์สอนวิชาสุขศึกษาที่ทำการสอนเป็นประจำที่วิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ จำนวน 1 ท่าน โดยอาจารย์ท่านนี้ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ทางด้านวิทยาศาสตร์ หรือสุขศึกษา และมีความรู้พื้นฐานทางด้านสรีรวิทยา อาจารย์จะทำการศึกษานันทนาการสอนสุขศึกษานับนี้ก่อน แล้วจึงมาปรับเข้าใจ ความคิดเห็นในหัวข้อจุดประสงค์ เนื้อหาการสอน กิจกรรมการเรียนการสอนให้ตรงกันกับผู้วิจัยก่อน 1 อาทิตย์ ก่อนทำการสอนนักเรียน อาจารย์ท่านนี้จะไม่ได้เห็นแบบทดสอบของนักเรียน

การประเมินผู้สอน ผู้วิจัยจะทำการประเมินอาจารย์ผู้สอนในหัวข้อจุดประสงค์ เนื้อหาการสอนกิจกรรมการเรียนการสอน ของบันทึกการสอน โดยวิธีการซักถามพูดคุยกับอาจารย์ผู้สอน ส่วนในเรื่องของวิธีการสอนของอาจารย์ ผู้วิจัยจะขอให้อาจารย์ผู้สอนทดลองสอนนักเรียนอาชีวศึกษาชายระดับ ปวช. ปีที่ 2 ที่ไม่ได้เข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้ ในบางหัวข้อก่อน แล้วผู้วิจัยจะประเมินวิธีการสอน โดยการเข้าร่วมฟังและสังเกต แต่กรณีที่ต้องปฏิบัติการสอนจริงเมื่อเริ่มการทดลองวิจัย ผู้วิจัยจะไม่เข้าร่วมฟังหรือสังเกตโดยตรง แต่จะประเมินผู้สอนและนักเรียนเป็นระยะๆ โดยพูดคุยซักถามหลังจากสิ้นสุดการสอนในช่วงโมงนั้นๆ เป็นการส่วนตัว

เวลาที่ใช้ในการเรียนการสอน ทำการสอนในช่วงเวลาวิชาสุขศึกษาของนักเรียนระดับ ปวช. ปีที่ 2 นั้นๆ ครั้งละ 1 คาบ (50 นาที) อาทิตย์ละ 1 ครั้ง เป็นเวลา 4 อาทิตย์ติดต่อกัน (ไม่รวมเวลาในการทำ Pre-test และ Post-test)

สถานที่การเรียนการสอน ห้องโสตทัศนศึกษาของทางวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ และห้องเรียนประจำชั้นของนักเรียนระดับ ปวช. ปีที่ 2

เอกสารการเรียนการสอน ชุดของนักเรียนและของอาจารย์ผู้สอนจะต่างกัน

- ชุดของอาจารย์จะประกอบด้วยหัวข้อแนวคิด วัตถุประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน อุปกรณ์การเรียนการสอน เนื้อหาที่ละเอียดกว่า และมีจุดสำคัญที่อาจารย์จะเน้นให้นักเรียนได้ตระหนักถึง
- ชุดของนักเรียน จะประกอบด้วยหัวข้อ แนวคิด วัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาที่กระชับ และอ่านเข้าใจได้ง่าย

การแจกแบบทดสอบ แบบทดสอบ Pre-test และ Post-test เป็นชุดเดียวกัน ผู้วิจัยเป็นผู้แจกให้นักเรียนแต่ละคน โดยบรรจุอยู่ในซองสีน้ำตาล ให้นักเรียนทำแบบทดสอบภายในห้องเรียน ในเวลา 30 นาที และให้นักเรียนส่งแบบทดสอบที่ทำเสร็จแล้วกับผู้วิจัยภายในชั่วโมงนั้นๆ

ผู้รับผิดชอบ

นางสาวอพชา บุญมงคล (ผู้วิจัย)  
 นิสิตปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสุขภาพ  
 คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร  
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

## หน่วยที่ 1

### การระบาดและสถานการณ์โรคเอดส์

#### แนวคิด

1. โรคเอดส์เป็นโรคใหม่ สามารถติดต่อได้รวดเร็วและกระจายไปทั่วโลก
2. โรคเอดส์เป็นโรคที่แพร่ระบาดโดยพฤติกรรมของมนุษย์
3. นักเรียนทุกคน สามารถช่วยป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ได้โดยการศึกษาหาความรู้ เกี่ยวกับโรคเอดส์ จนสามารถป้องกันตนเองได้ และสามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่คนใกล้ชิดได้
4. การติดเชื้อโรคเอดส์ขณะนี้แพร่ไปถึงคนทุกกลุ่มอายุและอาชีพ โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นมีอัตราการติดเชื้อโรคเอดส์สูง เนื่องจากมีพฤติกรรมชอบลองของแปลกใหม่ ชอบทำสิ่งที่ทำทนายในเรื่องต่างๆ รวมถึงเรื่องยาเสพติดและเพศสัมพันธ์

#### วัตถุประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถบรรยาย ถึงสถานการณ์ปัจจุบันของโรคเอดส์ ในประเทศไทยได้
2. นักเรียนสามารถอธิบายถึงบทบาทของตนเอง ในการช่วยป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ได้
3. นักเรียนตระหนักถึงสถานการณ์โรคเอดส์ในปัจจุบัน และการระบาดที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว
4. นักเรียนตระหนักถึงพฤติกรรมของวัยรุ่นที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์
5. นักเรียนเกิดความกระตือรือร้น ที่จะศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ เพื่อป้องกันตนเอง และถ่ายทอดความรู้ให้แก่คนใกล้ชิด

#### กิจกรรมการเรียนการสอน

1. อาจารย์มอบหมายงาน ให้นักเรียนอ่านเอกสารประกอบการเรียน 1 วัน ก่อนเริ่มชั่วโมงเรียน
2. อาจารย์พูดถึงจุดที่สำคัญของเนื้อหา และวิเคราะห์ตัวเลขในตาราง แสดงจำนวนผู้ติดเชื้อในประเทศไทยตามเอกสารประกอบการเรียน ซึ่งนักเรียนทุกคนได้รับก่อน เริ่มการสอนในแต่ละชั่วโมง และตอบคำถามจากการซักถามของนักเรียน ชั้นตอนนี้ใช้เวลา 15 นาที
3. Small group discussion แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละประมาณ 10 คน ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันคิดถึงบทบาทของตนเอง ในการช่วยป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ แล้วจึงส่งตัวแทนของแต่ละกลุ่มออกมารายงานผลงานของกลุ่ม จากนั้นอาจารย์ผู้สอนจึงอภิปรายสรุปอีกครั้ง ชั้นตอนนี้ใช้เวลา 35 นาที

### อุปกรณ์การเรียนการสอน

1. เอกสารประกอบการเรียน
2. แผ่นใส และเครื่องฉายแผ่นใส หรือกระดานดำ และชอล์ก
  - แสดงหัวข้อที่สำคัญๆ
  - แสดงจำนวนผู้ป่วยและผู้ติดเชื้อโรคเอดส์ในประเทศไทย แยกตามปัจจัยเสี่ยง และเพศ รายงานล่าสุด
  - แสดงผู้ติดเชื้อแยกตามกลุ่มอายุ
  - กราฟเส้นแสดงจำนวนผู้ติดเชื้อในแต่ละเดือน เพื่อเปรียบเทียบกัน โดยแยกตามปัจจัยเสี่ยง
3. แผนที่แสดงตำแหน่งของประเทศต่างๆ ในโลก
4. เทปโทรทัศน์ แสดงถึงการระบาด และสถานการณ์โรคเอดส์ทั่วโลก ความเป็นมาของโรคเอดส์

### วิธีประเมินผล

1. สังเกตจากพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนภายในชั่วโมง
2. การตอบคำถามของนักเรียน
3. จากผลการรายงานกลุ่มของแต่ละกลุ่มในชั่วโมงเรียน

ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

### การระบาดและสถานการณ์โรคเอดส์

โรคเอดส์เป็นโรคใหม่ของมนุษย์ มีการรายงานในวงการแพทย์เป็นครั้งแรกในปีพ.ศ. 2524 ในประเทศสหรัฐอเมริกา จากนั้น ก็เริ่มมีรายงานโรคนี้ในประเทศอื่นๆ เพิ่มมากขึ้น ขณะนี้โรคนี้ได้แพร่ระบาดไปอย่างรวดเร็ว จนมีรายงานผู้ป่วยในทุกทวีปทั่วโลกการระบาดของโรคเอดส์ และการติดเชื้อเอดส์ในประเทศต่างๆ สามารถจะแยกแยะออกได้เป็น 3 รูปแบบ ตามสภาพสังคมและสภาวะทางระบาดวิทยาที่แตกต่างกันคือ

การระบาดรูปแบบที่ 1 เป็นลักษณะการระบาดใน ยุโรป และนิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย ทวีปอเมริกาเหนือ และบางประเทศในแถบอเมริกากลาง คาดกันว่าการแพร่ระบาดของเชื้อเอดส์ในแถบนี้มีมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1970 และผู้ป่วยส่วนใหญ่เป็นบุคคลรักร่วมเพศ หรือรักรั้ง 2 เพศ ดังนั้น การแพร่ของเชื้อเอดส์ทางเพศสัมพันธ์จะเกิดจากการรักร่วมเพศเป็นส่วนใหญ่ แต่ผู้ป่วยที่ติดเชื้อจากการรักร่วมเพศมีจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ นอกจากนี้ ยังพบการแพร่เชื้อทางเลือดในกลุ่มผู้ฉีดยาเสพติดเข้าเส้นเลือด โดยใช้เข็มฉีดยา กระบอกฉีดยา และอุปกรณ์อื่นๆ ร่วมกันในอัตราที่สูงด้วย ประมาณร้อยละ 90 ของผู้ป่วยจะเป็นเพศชาย

การระบาดรูปแบบที่ 2 พบในบริเวณทวีปแอฟริกาแถบทะเลทรายซาฮารา ตอนใต้ และบางส่วนของหมู่เกาะคาริบเบียน โดยเชื้อเอดส์ได้แพร่ระบาดพร้อมๆ กับบริเวณในการระบาดรูปแบบที่ 1 การระบาดของเชื้อเอดส์ทางเพศสัมพันธ์จะเกิดจากการมีพฤติกรรมแบบรักร่วมเพศเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น ผู้ที่ติดเชื้อเอดส์ จะเป็นเพศชายและเพศหญิงในสัดส่วนเท่าๆ กัน การฉีดยาเสพติดเข้าเส้นเลือดในแถบนี้มีไม่แพร่หลาย การแพร่จากการติดยาเสพติดจึงมีปรากฏอยู่น้อยมาก และเนื่องจากการติดเชื้อเกิดในเพศหญิงได้เป็นจำนวนมาก ดังนั้น การระบาดของ การติดเชื้อในกลุ่มเด็กทารกจึงเป็นปัญหาในหลายท้องที่

การระบาดรูปแบบที่ 3 พบในยุโรปตะวันออก แอฟริกาตอนเหนือ บางส่วนของละตินอเมริกา และทวีปเอเชีย รวมทั้งประเทศไทย พบการติดเชื้อเอดส์ล่าช้ากว่าอาณาบริเวณในกลุ่มการระบาดรูปแบบที่ 1 และ 2 ผู้ติดเชื้อในระยะแรกๆ มักจะมีประวัติสัมผัสโรคกับคนในประเทศกลุ่มการระบาดรูปแบบที่ 1 และ 2 หรือติดเชื้อไปอยู่ในประเทศในแถบดังกล่าว แต่ก็พบว่ามี การติดเชื้อเอดส์เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อ ซึ่งได้แก่ ชายและหญิงบริการ ผู้ติดยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้น



อาจารย์ผู้สอนควรจะเน้นถึงการระบาดของโรคเอดส์ ซึ่งระบาดได้รวดเร็ว และเป็นภัยเงียบ วิวัฒนาการของพาหะเดินทางข้ามประเทศหรือข้ามทวีปของสมัยนี้เป็นเทคโนโลยีขั้นสูง ซึ่งรวดเร็วและทันสมัย เพราะฉะนั้น จึงเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัย หนึ่งที่แพร่เชื้อโรคเอดส์ ให้ระบาดไปทั่วโลก

### ประวัติความเป็นมาของโรคเอดส์

ไม่มีหลักฐานยืนยันได้แน่นอนว่าโรคเอดส์เกิดขึ้นเมื่อไหร่ มีความเป็นมาอย่างไรบ้างแต่สันนิษฐานว่าโรคเอดส์น่าจะเกิดขึ้นครั้งแรกในทวีปแอฟริกา เนื่องจากในทวีปแอฟริกามีอาการที่คล้ายโรคเอดส์ของอเมริกา เกิดขึ้นในกลุ่มชนแอฟริการาว 3-5 ปี ก่อนหน้าที่โรคจะระบาดในอเมริกา และเมื่อตรวจดูเลือดในเลือดของชาวแอฟริกาที่เก็บไว้นานๆ พบว่ามีหลักฐานของการติดเชื้อเอดส์ย้อนกลับไปอีกประมาณ 10 ปีก่อนหน้านั้น ดังนั้น โรคเอดส์น่าจะเกิดขึ้นครั้งแรกในทวีปแอฟริกา เมื่อประมาณ พ.ศ. 2504 จากนั้นก็ได้แพร่ระบาดไปยังทวีปอเมริกา ยุโรป และแพร่ระบาดไปทั่วโลก

โรคเอดส์ เริ่มมีรายงานอย่างเป็นทางการครั้งแรก ในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2524 โดยศูนย์ควบคุมโรคแห่งสหรัฐอเมริกา โดยรายงานว่าเป็นช่วงระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ. 2523 ถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2524 พบโรคปอดบวมจากเชื้อ นิวโมซิสติส คารินิไอ (Pneumocystis carinii) ในชายรักร่วมเพศ 5 คนในโรงพยาบาล 3 แห่งของเมืองลอสแอนเจลิส ชายทั้ง 5 คนนี้ เคยเป็นคนแข็งแรงดีมาก่อน ไม่มีประวัติรับยากดภูมิต้านทานแต่อย่างใด และจากการตรวจทางห้องปฏิบัติการพบว่า ชายทั้ง 5 คนนี้มีภูมิต้านทานโรคเสื่อมลงไป ต่อมาอีก 1 เดือนก็พบผู้ป่วยอีก 26 รายที่เป็นมะเร็งของหลอดเลือดชนิด แคโปซิ ซาร์โคมา (Kaposi's sarcoma) การพบผู้ป่วยครั้งนี้ทำให้วงการแพทย์ตื่นตัวมาก เพราะอาการต่างๆ ที่พบนี้ตามปกติจะไม่เกิดกับคนทั่วไป นอกจากผู้ที่มีภูมิคุ้มกันโรคต่ำมากเท่านั้น ผู้ป่วยทุกรายเสียชีวิตในเวลาต่อมา ทั้งๆ ที่ได้มีการรักษาเป็นอย่างดีแล้วก็ตาม ในปี พ.ศ. 2525 ศูนย์ควบคุมโรคแห่งสหรัฐอเมริกาจึงเรียกโรคใหม่นี้ว่า Acquired Immunodeficiency Syndrome หรือเรียกย่อๆ ว่า AIDS

ปอดบวมจากเชื้อนิวโมซิสติส คารินิไอ (Pneumocystis carinii) จะมีอาการใช้ ไอ หอบเหนื่อย  
มะเร็งของหลอดเลือดชนิดแคโปซิ ซาร์โคมา (Kaposi's sarcoma) มีลักษณะตุ่ม หนอง สีม่วงแดงบนผิวหนัง ไม่เจ็บ ไม่คัน ลามใหญ่ขึ้น

ต่อมา มีรายงานผู้ป่วยที่มีภูมิคุ้มกันต้านโรคเสื่อม ในลักษณะเดียวกันนี้ จากประเทศต่างๆ เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจนปัจจุบัน มีรายงานผู้ป่วยในทุกทวีปทั่วโลก การศึกษาเกี่ยวกับโรคเอดส์ได้ดำเนินไปอย่างกว้างขวาง จนในปี พ.ศ. 2526 ก็มีการค้นพบสาเหตุของโรคนี้ว่าเป็นจากเชื้อไวรัส และสามารถค้นคว้าวิธีการตรวจหาการติดเชื้อได้ในปี พ.ศ. 2528

มีข้อสันนิษฐานว่า เชื้อไวรัสโรคเอดส์มาจากลิงเขียว (Green monkey) ของแอฟริกาแต่เชื้อโรคเอดส์ของคนและลิงเป็นเชื้อคนละตัวกัน อาจเกี่ยวข้องกันมาแต่อดีต เชื้อโรคเอดส์ของคนคงมีอยู่นานแล้ว ต่อมา อาจเกิดการเปลี่ยนแปลงทางกรรมพันธุ์ ทำให้ดูร้ายก่อโรคในคน และทำให้มีการระบาดของโรคออกไปอย่างรวดเร็ว แต่สาเหตุที่แท้จริงยังไม่มีใครทราบ เพราะเป็นเพียงสมมุติฐาน

จากหลักฐานที่พบว่า โรคเอดส์มีการระบาดขึ้นก่อนในแอฟริกาก่อนที่จะมีการระบาดขึ้นในอเมริกา จึงเกิดทฤษฎีในการแพร่กระจายโรคเอดส์ขึ้นว่า โรคเอดส์ในแอฟริกาอาจถูกนำมาสู่อเมริกา โดยคนแอฟริกาที่อพยพย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่ในทวีปอเมริกา โดยเฉพาะอย่างยิ่งแถวหมู่เกาะอินดีสตะวันตก หรือชาวอเมริกัน อาจข้ามไปเที่ยวหมู่เกาะนี้ เช่น ประเทศไฮติ ทำให้ติดเชื้อขึ้นมา จึงทำให้โรคระบาดในกลุ่มชายรักร่วมเพศก่อน ต่อมาจึงแพร่ไปถึงกลุ่มผู้ติดยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้น

สำหรับประเทศไทย ได้มีการตรวจพบผู้ป่วยโรคเอดส์เป็นรายแรก เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2527 เป็นชายไทยอายุ 28 ปี ติดเชื้อมาจากประเทศสหรัฐอเมริกาในขณะที่ไปศึกษาต่อ ณ ประเทศนั้นปัจจุบันเสียชีวิตแล้ว การแพร่ระบาดในเมืองไทยเป็นการนำมาหรือแพร่มาจากประเทศทางตะวันตก ซึ่งอาจเป็นคนไทยที่ติดเชื้อจากชาวต่างประเทศเดินทางกลับเมืองไทยแล้วแพร่ให้กับชาวไทยด้วยกันหรือชาวต่างประเทศที่ติดเชื้อเข้ามาเที่ยวเมืองไทย แล้วแพร่เชื้อให้กับชายและหญิงบริการไทย หรือในกลุ่มผู้ติดยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้น

ผู้ที่ติดเชื้อไวรัสโรคเอดส์กระจายอยู่ทั่วทุกจังหวัดในประเทศไทย พร้อมทั้งจะแพร่เชื้อโรคเอดส์ให้ผู้อื่นได้ตลอดเวลา โดยที่บุคคลทั่วไปไม่อาจทราบได้ว่าใครเป็นพาหะนำเชื้อบ้าง เพราะไม่ปรากฏอาการผิดปกติใดๆ แสดงให้เห็น จังหวัดที่มีผู้ติดเชื้อไวรัสโรคเอดส์มากที่สุด ได้แก่ จังหวัดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว คือ กรุงเทพฯ ฯ รองลงมาได้แก่ เชียงใหม่

#### สถานการณ์เอดส์ทั่วโลก

ในปัจจุบัน โรคเอดส์ได้กลายเป็นปัญหาสาธารณสุข ที่สำคัญของประเทศ ประเทศ รวมทั้งประเทศไทย จำนวนผู้ป่วยโรคเอดส์กำลังเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

โดยยังไม่มีแนวโน้มว่าจะลดลงได้เลย องค์การอนามัยโลก รายงานสถานการณ์โรคเอดส์จากประเทศต่างๆ ทั่วโลก ถึงวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2534 มีผู้ป่วยโรคเอดส์จาก 162 ประเทศทั่วโลกรวมทั้งสิ้น 366,456 คน ทวีปที่มีผู้ป่วยมากที่สุดเรียงตามลำดับ คือ ทวีปอเมริกา ทวีปแอฟริกา ทวีปยุโรป โอเชียเนีย ทวีปเอเชีย ส่วนประเทศที่มีอัตราป่วยของประชากรสูงที่สุดในโลก คือ ประเทศเบลีซมีอัตราป่วยในประชากร 100,000 คน มีผู้ป่วยโรคเอดส์ประมาณ 296 คน จำนวนผู้ป่วยโรคเอดส์ทั่วโลกแสดงให้เห็นได้จากตาราง ดังนี้

ทวีป	ผู้ป่วยโรคเอดส์	
	จำนวน	ร้อยละ
อเมริกา	217,729	59.41
แอฟริกา	92,922	25.36
ยุโรป	51,914	14.17
โอเชียเนีย	2,803	0.76
เอเชีย	1,088	0.30
รวม	366,456	100.00

แนวโน้มการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ทั่วโลกมีสูงมาก โดยมีรายงานผู้ป่วยเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่าทุก 9-12 เดือน

อาจารย์ผู้สอนเน้นให้นักเรียนตระหนักว่า ขณะนี้มีผู้ติดเชื้อเอดส์อยู่ทั่วโลก และมีเป็น จำนวนมาก จำนวนจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในเวลาอันรวดเร็ว

#### สถานการณ์โรคเอดส์ในประเทศไทย

โรคเอดส์มีรายงานครั้งแรกในประเทศไทยเมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2527 จนถึง วันที่ 31 กรกฎาคม 2534 จากข้อมูลที่ได้รับรายงานอย่างเป็นทางการของกระทรวงสาธารณสุขระบุว่า มีผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยโรคเอดส์ในประเทศไทยรวมทั้งสิ้น 33,066 ราย เป็นเพศชาย 24,850 ราย หญิง 8,216 ราย อัตราส่วนชายต่อหญิง 3.0 : 1 จำแนกเป็นผู้ป่วยโรคเอดส์ 142 ราย ผู้ติดเชื้อที่มีอาการสัมพันธ์กับเอดส์ 371 ราย และผู้ติดเชื้อโดยไม่มีอาการ 32,553 ราย เมื่อแยกจำนวนผู้ติดเชื้อดังกล่าวออกตามเพศ และสาเหตุที่ทำให้ติดเชื้อ (ปัจจัยเสี่ยง)



รายละเอียดแสดงตามตารางดังนี้

ปัจจัยเสี่ยง	โรคเอดส์	อาการสัมพันธ์ กับเอดส์	ติดเชื้อโดย ไม่มีอาการ	รวม	
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	%
1. เพศสัมพันธ์	106	243	12,337	12,686	38.5
- ชาย	98	194	5,168	5,460	16.6
- หญิง	8	49	7,169	7,226	21.9
2. ใช้ยาเสพติดชนิด ฉีดเข้าเส้น	24	106	17,035	17,165	51.9
- ชาย	24	102	16,360	16,486	49.9
- หญิง	0	4	675	679	2.0
3. รับเลือด	3	4	38	45	0.1
- ชาย	2	2	24	28	0.1
- หญิง	1	2	14	17	0.0
4. ติดเชื้อจากแม่	9	4	5	18	0.1
- ชาย	4	2	0	6	0.0
- หญิง	5	2	5	12	0.1
5. ไม่รู้ปัจจัยเสี่ยง	0	14	3,138	3,054	9.6
- ชาย	0	12	2,858	2,781	8.7
- หญิง	0	2	280	273	0.9
รวม	142	371	32,553	33,066	100.0
ยังมีชีวิตอยู่	57	334	32,219	32,610	100.0

อาจารย์ผู้สอนให้นักเรียนวิเคราะห์ตัวเลขในตารางว่า ปัจจัยเสี่ยงแบบใดมีผู้ติดเชื้อ มากที่สุด และกลุ่มวัยรุ่นส่วนใหญ่ มักจะอยู่ในปัจจัยข้อใดบ้าง (เพศสัมพันธ์และการใช้ยาเสพติด ชนิดฉีดเข้าเส้นเลือด) และกลุ่มอาการในช่องใดอันตรายที่สุดในการแพร่กระจายเชื้อ (กลุ่มติด เชื้อโดยไม่มีอาการหรือ มี HIV positive )

จำนวนตัวเลขที่แสดงเป็นตัวเลขที่ได้จากการสำรวจตรวจเลือด ส่วนผู้ที่ยังไม่ได้รับการตรวจเลือดยังมีอีกเป็นจำนวนมาก เพราะฉะนั้น จำนวนผู้ป่วยและผู้ติดเชื้อโรคเอดส์ที่ไม่ได้สำรวจยังมีอีกมากกว่าที่แสดงไว้ในตาราง

ปัจจุบันการใช้ยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้นเป็นสาเหตุที่ทำให้ติดเชื้อไวรัสเอดส์มากที่สุดใน ประเทศไทย แต่ในอนาคตการมีเพศสัมพันธ์โดยเฉพาะกับหญิงโสเภณี จะเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ติดเชื้อไวรัสเอดส์และยากต่อการควบคุม

### บทบาทของนักเรียนอาชีวศึกษาที่เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์

นักเรียนอาชีวศึกษาในอีกสถานภาพหนึ่งก็คือประชาชนในสังคม มีโอกาสที่จะได้รับผลกระทบจากปัญหาของโรคเอดส์ ซึ่งเป็นปัญหาของสังคมที่สำคัญที่สุดในขณะนี้ นักเรียนอาชีวศึกษามีโอกาสที่จะได้รับเชื้อไวรัสเอดส์และป่วยเป็นโรคเอดส์ได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่นๆ เพราะโรคเอดส์ไม่ใช่โรคเฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งตามที่เคยเข้าใจกันมา โรคเอดส์สามารถเป็นได้กับคนทุกเพศ ทุกวัย และทุกอาชีพ โดยเฉพาะวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่อยู่ระหว่างการเป็นเด็กและผู้ใหญ่ พฤติกรรมของวัยรุ่นโดยทั่วไปมักจะชอบลองของแปลกใหม่ ชอบสิ่งที่ท้าทาย มีพฤติกรรมเลียนแบบบุคคลต่างๆ ที่วัยรุ่นพึงใจ และการทำตามเพื่อนเพื่อการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม โดยเฉพาะในปัจจุบันนี้ สิ่งแวดล้อมและปัจจัยหลายอย่าง เช่น ดิสโก้เฮค สถานเริงรมย์ สื่อโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือ เหล่านี้ได้ล่อลวงให้วัยรุ่นเกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ซึ่งรวมถึงพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ด้วย เช่น การมีเพศสัมพันธ์ การใช้ยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้นเลือด การใช้เข็มเจาะหู การสักผิวหนัง ฯลฯ

ดังนั้น นักศึกษาอาชีวศึกษาในฐานะประชาชนคนหนึ่งจึงควรมีบทบาทในการป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากโรคเอดส์ที่กำลังแพร่ระบาดในขณะนี้

การศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ เป็นวิธีการที่ดีที่สุดในการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ นักเรียนอาชีวศึกษาจึงควรหมั่นหาความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ใส่ตัวเสมอ เพราะโรคเอดส์ไม่ใช่ของไกลตัวเลย แต่ถ้านักเรียนรู้จักวิธีป้องกันตนเองและประพฤติตัวในการป้องกันโรคเอดส์ได้ถูกต้อง นักเรียนก็จะไกลจากโรคเอดส์

อาจารย์เน้นให้เด็กนักเรียนตระหนักถึงว่าทำไมเด็กนักเรียนอาชีวะซึ่งเป็นวัยรุ่นถึงเป็น กลุ่มสำคัญที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์

## หน่วยที่ 2

### ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรคเอดส์

#### แนวคิด

1. โรคเอดส์เป็นโรคติดต่อชนิดหนึ่ง มีสาเหตุจากเชื้อไวรัส HIV
2. เซลล์เม็ดเลือดขาวภายในร่างกายมนุษย์ มีหน้าที่สร้างภูมิคุ้มกันโรค เพื่อต่อต้านเชื้อโรคต่างๆ ที่เข้าบุกรุกมาในร่างกาย
3. เชื้อไวรัส HIV เมื่อเข้าไปในร่างกายมนุษย์ จะทำอันตรายต่อเซลล์เม็ดเลือดขาวภายในร่างกาย ทำให้ภูมิคุ้มกันร่างกายเสื่อมหรืออ่อนแอลง
4. ร่างกายที่มีภูมิคุ้มกันเสื่อมหรืออ่อนแอ จะทำให้เกิดการติดเชื้อโรคง่าย และยากต่อการรักษา

#### วัตถุประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของโรคเอดส์ได้
2. นักเรียนสามารถอธิบายถึงระบบภูมิคุ้มกันโรคของร่างกายได้
3. นักเรียนสามารถบอกถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดโรคเอดส์ได้
4. นักเรียนสามารถอธิบายกลไกการเกิดโรคเอดส์ได้
5. นักเรียนตระหนักถึงอันตรายของเชื้อไวรัส HIV

#### กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. อาจารย์มอบหมายงานให้นักเรียนอ่านเอกสารประกอบการเรียนการสอน 1 วันก่อนเริ่มชั่วโมงเรียน
2. Small group discussion แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละประมาณ 10 คน ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันระดมความคิด วิเคราะห์เกี่ยวกับสาเหตุของโรคเอดส์ การทำงานของระบบภูมิคุ้มกันโรคปกติของร่างกาย การคุกคามของเชื้อไวรัสโรคเอดส์ต่อภูมิคุ้มกันโรคของร่างกาย และความแตกต่างของการเข้าแทรกตัวในเซลล์ร่างกายของเชื้อไวรัสโรคเอดส์กับเชื้อไวรัสโรคอื่นๆ
3. อาจารย์อธิบายรูปภาพประกอบการสอน และฉายภาพนิ่งเคลื่อนไหว หรือ เทปโทรทัศน์แสดงถึงสาเหตุ และกลไกการเกิดโรคเอดส์ และการทำงานของระบบภูมิคุ้มกันโรคของร่างกาย
4. อาจารย์พูดสรุปถึงจุดที่สำคัญของเนื้อหาตามเอกสารประกอบการเรียน

#### อุปกรณ์การเรียนการสอน

1. แผ่นใส และเครื่องฉายแผ่นใส หรือกระดานดำและชอล์ก
2. รูปภาพเชื้อไวรัส HIV แสดงถึงส่วนประกอบต่างๆ ของเชื้อไวรัส HIV
3. แผ่นภาพเคลื่อนไหว หรือ เทปโทรทัศน์ แสดงถึงสาเหตุและกลไกการเกิดโรคเอดส์ และการทำงานของระบบภูมิคุ้มกันโรคของร่างกาย

**วิธีประเมินผล**

1. สังเกตจากพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนภายในชั่วโมง
2. จากการตอบคำถามของนักเรียน
3. จากผลรายงานกลุ่มของนักเรียนในชั่วโมงเรียน



ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

## ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรคเอดส์

### ความหมายของโรคเอดส์

โรคเอดส์ (AIDS) หมายถึง "กลุ่มอาการที่เกิดจากระบบภูมิคุ้มกันโรคของร่างกายเสียไป เลื่อมหรือบกพร่อง อันเป็นผลที่เกิดขึ้นภายหลัง ซึ่งไม่ได้เป็นมาแต่กำเนิด"

สาเหตุที่ทำให้ระบบภูมิคุ้มกันโรคของร่างกายเลื่อมจนไม่สามารถทำหน้าที่ต่อต้านเชื้อโรคที่เข้ามาบุกรุกร่างกายได้นั้นเกิดจากเชื้อไวรัสชนิดหนึ่ง ที่ชื่อ HIV เข้าสู่ร่างกายแล้วไปทำลายระบบภูมิคุ้มกันให้เสียไป ร่างกายจึงไม่สามารถป้องกันตนเองจากเชื้อโรคชนิดต่างๆ ที่มีอยู่ทั่วไป ทำให้เกิดการติดเชื้อได้ง่าย ซึ่งตามปกติเชื้อโรคเหล่านี้เกิดขึ้นได้ยากในบุคคลที่มีภูมิคุ้มกันโรคปกติ ในที่สุดผู้ป่วยก็จะเสียชีวิตเพราะอาการที่เกิดจากการติดเชื้อ และมะเร็งบางชนิดที่เกิดขึ้น กลุ่มอาการที่เกิดขึ้นนี้ ทางการแพทย์เรียกว่า "โรคเอดส์ หรือโรคภูมิคุ้มกันบกพร่อง"

โรคเอดส์ (AIDS) ย่อมาจากคำว่า Acquired Immunodeficiency Syndrome แต่ละคำมีความหมายดังนี้

Acquired	หมายถึง	เกิดขึ้นภายหลังหรือไม่ใช่เป็นมาแต่กำเนิด
Immuno	หมายถึง	เกี่ยวกับระบบภูมิคุ้มกันโรคของร่างกาย
Deficiency	หมายถึง	ความบกพร่องหรือความเลื่อม
Syndrome	หมายถึง	กลุ่มอาการหรือมีอาการได้หลายอย่าง

### สาเหตุของโรคเอดส์

เชื้อไวรัสที่เป็นสาเหตุของโรคเอดส์ชื่อว่า ฮิวแมน อิมมูโนเดฟิเซียนซี ไวรัส (Human Immunodeficiency Virus) หรือย่อว่า เอชไอวี (HIV) เป็นเชื้อไวรัสซึ่งมีลักษณะเฉพาะคือสามารถอาศัยอยู่หรือทำให้เกิดโรคได้เฉพาะในคนหรือลิงบางชนิดเท่านั้น ไม่สามารถอาศัยอยู่หรือทำให้เกิดโรคในสัตว์ชนิดอื่นๆ ได้

ธรรมดาไวรัสทุกชนิดจะเป็นจุลชีพ หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ สิ่งมีชีวิตที่เล็กที่สุดเล็กกว่าเชื้อแบคทีเรีย มองไม่เห็นด้วยตาเปล่า และมองไม่เห็นด้วยกล้องจุลทรรศน์ขนาดธรรมดา จะต้องใช้กล้องจุลทรรศน์ชนิดอิเล็กตรอนจึงจะสามารถมองเห็นได้

เชื้อไวรัสเอดส์คาดว่ามีอยู่หลายตัว ปัจจุบันมีการตรวจพบแล้ว 2 ตัว คือ เอชไอวี 1 (HIV-I) ซึ่งเป็นเชื้อที่แพร่ระบาดไปทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยและเชื้อเอชไอวี 2 (HIV-II) ซึ่งแพร่ระบาดอยู่ในแถบแอฟริกาตะวันตก ทั้งเชื้อ



HIV-I และ HIV-II ต่างก็ทำให้เกิดโรคเอดส์ แต่โรคเอดส์จากเชื้อ HIV-II อาจมีความรุนแรงน้อยกว่า

ผู้ที่ค้นพบเชื้อไวรัสนี้เป็นรายแรก คือ Barre-Sinoussi และ Luc Montagnier เป็นแพทย์ชาวฝรั่งเศส ได้ทำการแยกเชื้อจากต่อมน้ำเหลืองของผู้ป่วยโรคเอดส์ได้สำเร็จ เมื่อปีพ.ศ. 2526 และต่อมาได้มีผู้สามารถแยกเชื้อได้อีกหลายราย ซึ่งตั้งชื่อแตกต่างกันไป แต่เชื้อไวรัสทั้งหมดที่ค้นพบนั้น ล้วนเป็นตัวเดียวกัน และปัจจุบันเรียกว่า HIV

### ระบบภูมิคุ้มกันของร่างกาย

ตามปกติ ร่างกายของคนเรามีวิธีป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากเชื้อโรคหลายประการเช่น ผิวหนังที่ไม่ฉีกขาดป้องกันไม่ให้เชื้อโรคเข้าสู่ร่างกาย ขนจุกช่วยกรองเชื้อโรคและฝุ่นละอองขณะหายใจเข้า เสมหะและน้ำมูกช่วยดักจับเชื้อโรคไม่ให้เข้าสู่ปอด เป็นต้น แต่ถ้าหากเชื้อโรคสามารถเข้าสู่ร่างกายได้แล้ว ก็จะมีเซลล์เม็ดเลือดขาว และสารต่างๆ ที่ถูกสร้างขึ้นทำหน้าที่ทำลายเชื้อโรคเหล่านั้น เราเรียกว่า ระบบภูมิคุ้มกันโรคของร่างกาย

ปกติคนเรามีเซลล์เม็ดเลือดขาวอยู่ประมาณ 7,000-10,000 เซลล์ใน 1 ลูกบาศก์มิลลิเมตรของเลือด เมื่อมีเชื้อโรคเข้าไปรุกรานในร่างกาย โดยเฉพาะเชื้อโรคประเภทแบคทีเรีย ที่ทำให้เกิดการอักเสบต่างๆ เช่น ฝีหนอง ร่างกายจะเร่งผลิตเม็ดเลือดขาวให้มากขึ้นกว่าปกติทันที สิ้นแล้วแต่ชนิดของเชื้อโรค ทำให้เม็ดเลือดขาวเพิ่มขึ้น เป็น 20,000 เซลล์ หรือกว่านั้นขึ้นไป

เม็ดเลือดขาวจะทำหน้าที่เปรียบเสมือนทหารออกไปทำลายล้างข่าศึก (เชื้อโรค) ที่เข้ามารุกราน วิธีที่ทำลายล้างเชื้อโรคของเม็ดเลือดขาวก็โดยกินเชื้อโรคเข้าไปสู่เม็ดเลือดขาวแล้วย่อยทำลายเชื้อโรคนั้นภายในตัวเอง ถ้าการต่อสู้ระหว่างเม็ดเลือดขาวและเชื้อโรค เม็ดเลือดขาวชนะ เชื้อโรคจะถูกย่อยตายไปหมดในเม็ดเลือดขาว คนจะหายจากโรค แต่ถ้าเชื้อโรคที่เข้าสู่ร่างกายมีมากหรือแข็งแรงเกินกว่าเม็ดเลือดขาวจะทำลายได้ ร่างกายจะเกิดเจ็บป่วยขึ้น ต้องให้ยาหรือสารจากภายนอกเข้าไปช่วยทำลายเชื้อโรค

### กลไกการเกิดโรคเอดส์

ไวรัสโรคเอดส์ มีลักษณะกลม และภายในมีสายพันธุกรรมอัดแน่นอยู่ในแกนกลาง ส่วนภายนอกจะมีเปลือกหุ้มอีกชั้นซึ่งมีปุ่มหลายปุ่มยื่นออกมาภายนอกเมื่อเชื้อไวรัสโรคเอดส์เข้าสู่ร่างกายของคนเราได้ เชื้อจะเข้าสู่กระแสเลือดและจะเข้าไปมียืนไปเกาะติดอยู่ที่ผิวเปลือกนอกของเซลล์ร่างกาย ที่ไวรัสโรคเอดส์จะบุกรุกเข้า

ไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งเซลล์เม็ดเลือดขาว เมื่อเกาะติดกันแน่นหนาแล้ว ไวรัสโรคเอดส์จึงจะแทรกตัวเข้าไปอาศัยอยู่ในเซลล์ของร่างกาย โดยถอดเปลือกนอกออก แล้วเอาแต่สายพันธุกรรมของไวรัสเข้าไปในเซลล์ของร่างกาย ทำให้สายพันธุกรรมของไวรัสโรคเอดส์กลายเป็นส่วนหนึ่งของเซลล์ร่างกายนั้นๆ เมื่อเซลล์ร่างกายแบ่งตัวครั้งใดเชื้อไวรัสเอดส์ที่อยู่ในนั้นก็เพิ่มจำนวนขึ้นโดยไม่ต้องแบ่งตัวเอง ทำให้มีไวรัสโรคเอดส์อยู่ในเซลล์ใหม่ที่เกิดขึ้นในร่างกาย โดยไม่มีอาการอะไรเกิดขึ้น แต่ขณะเดียวกันก็ไม่มีทางถูกกำจัดให้หมดจากร่างกายได้ และเซลล์ที่มีเชื้อไวรัสโรคเอดส์จะถูกทำลายและตายในที่สุด โดยเฉพาะเซลล์เม็ดเลือดขาวที่มีเชื้อไวรัสโรคเอดส์อาศัยอยู่ จะไม่สามารถทำหน้าที่ได้ตามปกติและเสื่อมสลายไปในที่สุด ทำให้ภูมิคุ้มกันโรคของร่างกายลดลง

สายพันธุกรรม คือ ส่วนที่จะถ่ายทอดไปสู่เซลล์ที่เกิดใหม่จากเซลล์เดิม ซึ่งทำให้เซลล์ใหม่มีลักษณะเหมือนเซลล์เดิมทุกประการ รวมถึงการมีสายพันธุกรรมที่เหมือนเซลล์เดิมด้วย

อาจารย์เน้นถึงว่า เชื้อไวรัส HIV อันตรายกว่าเชื้อไวรัสชนิดอื่น เนื่องจากเชื้อไวรัส HIV นี้จะแทรกแซงตัวเข้าไปในเซลล์ของร่างกาย โดยเฉพาะเซลล์เม็ดเลือดขาวซึ่งสร้างภูมิคุ้มกันโรคของร่างกาย และเพิ่มจำนวนโดยอาศัยการแบ่งตัวของเซลล์ของร่างกาย และการแบ่งตัวของเชื้อ HIV เอง การทำลายเชื้อจึงไม่สามารถทำได้ เนื่องจากถ้าทำลายเชื้อที่แฝงตัวอยู่ในเซลล์ของร่างกายแล้ว เซลล์ของร่างกายจะถูกทำลายด้วย

นอกจากนี้ เชื้อไวรัสโรคเอดส์ สามารถจะเปลี่ยนแปลงตัวเองจากสายพันธุกรรมที่เกาะอาศัยอยู่ในเม็ดเลือดขาว ให้กลายมาอยู่ในสภาพเดิมของเชื้อไวรัส และสามารถแบ่งตัวเพิ่มจำนวนเองได้เช่นกัน

เมื่อภูมิคุ้มกันโรคของร่างกายเสื่อม หรือบกพร่อง เชื้อโรคต่างๆ ที่ตามปกติไม่สามารถทำอันตรายต่อร่างกายได้ ก็จะเข้าทำอันตรายทำให้เกิดอาการต่างๆ ทั้งโรคแทรกซ้อนและโรคฉวยโอกาส จึงเรียกรวมของอาการเหล่านี้ว่า โรคเอดส์

จากกลไกการเกิดโรคเอดส์ดังกล่าวเห็นได้ว่า เชื้อไวรัสโรคเอดส์มีคุณสมบัติที่แตกต่างไปจากเชื้อโรคอื่นๆ คือ เชื้อไวรัสโรคเอดส์จะเข้ายึดเซลล์เม็ดเลือดขาวซึ่งทำหน้าที่สร้างภูมิคุ้มกันของร่างกาย ดังนั้น เชื้อไวรัสโรคเอดส์จึงไม่ถูกต้านทานจากภูมิคุ้มกันของร่างกาย ในขณะที่เดียวกันก็ยากที่จะใช้ยาหรือสารจากภายนอกเข้าไปทำลาย เพราะเชื้อไวรัสโรคเอดส์รวมตัวเอง

เข้ากับเซลล์เม็ดเลือดขาว  
เลือดขาวด้วย

หากทำลายเชื้อไวรัสเอดส์ก็เท่ากับทำลายเซลล์เม็ด



ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



### หน่วยที่ 3

## อาการและการรักษาผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยโรคเอดส์

### แนวคิด

1. โรคเอดส์เป็นโรคที่ก่อให้เกิดความตาย โดยเชื้อไวรัสโรคเอดส์จะทำให้ระบบภูมิคุ้มกันของร่างกายเสื่อม เป็นผลให้ผู้ป่วยโรคเอดส์ติดเชื้อจากโรคฉวยโอกาส และมะเร็ง และเสียชีวิตในเวลาต่อมา
2. ผู้ป่วยโรคเอดส์ เมื่อมีการติดเชื้อจากโรคฉวยโอกาสหรือโรคมะเร็งแล้ว จะมีอาการรุนแรง รักษาให้หายยากกว่าผู้ป่วยธรรมดา เมื่อรักษาให้หายแล้วมักกลับมาเป็นซ้ำอีก
3. ปัจจุบันยังไม่มียาหรือวิธีการรักษาโรคเอดส์อย่างได้ผล การรักษาที่กระทำอยู่เป็นเพียงการรักษาตามอาการที่ปรากฏ เพื่อช่วยยืดอายุของผู้ป่วยให้ยืนยาวขึ้นเท่านั้น

### วัตถุประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถอธิบายอาการและอาการแสดงของโรคเอดส์ได้
2. นักเรียนสามารถระบุถึงวิธีการตรวจหาเชื้อไวรัสโรคเอดส์ได้
3. นักเรียนสามารถระบุถึงสถานที่ที่ให้บริการคำปรึกษาแนะนำ และตรวจเลือดหาเชื้อไวรัสโรคเอดส์ได้
4. นักเรียนสามารถให้ความช่วยเหลือแนะนำเบื้องต้น แก่ผู้ติดเชื้อไวรัสโรคเอดส์ได้

### กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. อาจารย์สอนวิชาสุขศึกษา บรรยายเนื้อหาตามเอกสารประกอบการเรียน ซึ่งนักเรียนทุกคนได้รับก่อนเริ่มการเรียน
2. อาจารย์อธิบายรูปภาพประกอบการสอน
3. อาจารย์ฉายแผ่นภาพนิ่งเคลื่อนที่ประกอบคำอธิบาย
4. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆ กลุ่มละประมาณ 15 คน ให้นักเรียนช่วยกันออกความคิดเห็น เกี่ยวกับเรื่องการให้ความช่วยเหลือแนะนำเบื้องต้นแก่ผู้ติดเชื้อไวรัสโรคเอดส์ แล้วส่งตัวแทนออกมาเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน และอาจารย์พูดสรุปอีกครั้ง

### อุปกรณ์การเรียนการสอน

1. แผ่นใส และเครื่องฉายแผ่นใส หรือกระดานดำและชอล์ก
2. รูปภาพแสดงถึงอาการ และอาการแสดงในระยะต่างๆ ของผู้ติดเชื้อไวรัสโรคเอดส์
3. แผ่นภาพนิ่งเคลื่อนที่แสดงถึงอาการ และอาการแสดงในระยะต่างๆ

ของผู้ติดเชื้อไวรัสโรคเอดส์ การตรวจเลือดหาเชื้อไวรัสโรคเอดส์ และเครื่อง  
ฉายแผ่นภาพนิ่งเคลื่อนที่

### วิธีประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบสนองของนักเรียน
2. จากการซักถามของอาจารย์
3. จากการเสนอผลงานของกลุ่มนักเรียนในช่วงเวลาการเรียน



ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

## อาการของโรคเอดส์

ผู้ที่ได้รับเชื้อไวรัสโรคเอดส์เข้าสู่ร่างกาย จะมีลักษณะอาการแตกต่างกันมาก อาการที่เกิดขึ้นมีได้หลายลักษณะแล้วแต่จำนวนของเชื้อ และระดับภูมิคุ้มกันของร่างกายที่มีอยู่หรือที่เสียไปในระยะต่อมา อาการต่างๆ ตามระยะการดำเนินของโรคเอดส์ แบ่งได้ออกเป็น 3 ระยะดังนี้

1. ระยะติดเชื้อไวรัสโรคเอดส์โดยไม่มีอาการ (asymptomatic carrier) ผู้ติดเชื้อในระยะแรกจะไม่ปรากฏอาการผิดปกติใดๆ แต่อาจมีอาการเจ็บป่วยเล็กๆ น้อยๆ หลังจากได้รับเชื้อประมาณ 2-3 สัปดาห์ เช่น ไข้หวัด ผื่นแดง อาการจะดีขึ้นและหายไปเองภายใน 1 สัปดาห์ ผู้ติดเชื้อจะอยู่ในระยะนี้ประมาณ 3-5 ปี หรือมากกว่านั้น แต่บางรายอาจอยู่ในระยะนี้เพียงไม่กี่เดือน

ในระยะนี้หากมีการตรวจเลือด จะพบเลือดบวกต่อโรคเอดส์และสามารถแพร่เชื้อให้ผู้อื่นได้ ผู้ที่อยู่ในระยะนี้ยังไม่เรียกว่า ผู้ป่วยโรคเอดส์ เป็นเพียงผู้ติดเชื้อเท่านั้น

2. ระยะมีอาการสัมพันธ์กับเอดส์ (AIDS related complex) หรือเรียกย่อๆ ว่า ARC ผลการตรวจเลือดในระยะนี้ยังคงเป็นบวกต่อโรคเอดส์ ผู้ติดเชื้อจะมีอาการเพิ่มขึ้นจากระยะแรก โดยจะเริ่มปรากฏอาการเจ็บป่วยอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างร่วมกัน โดยไม่ทราบสาเหตุที่แน่นอน ในระยะเวลาไม่ต่ำกว่า 3 เดือน อาการต่างๆ พอที่จะสรุปได้ดังนี้

- มีไข้สูงเกินกว่า 37.8 องศาเซลเซียส เป็นพักๆ หรือติดต่อกัน
- อจจาระร่วงอย่างรวดเร็ว
- น้ำหนักตัวลดเกินร้อยละ 10 ของน้ำหนักตัวเดิม
- มีต่อมน้ำเหลืองโตมากกว่า 1 แห่งขึ้นไป ในบริเวณด้านข้างคอ รักแร้ หรือขาหนีบโดยไม่มีอาการเจ็บ ไม่แดง
- มีเหงื่อออกมากผิดปกติตอนกลางคืน
- มีฝ้าขาวจากเชื้อราในบริเวณช่องปากและลิ้น
- เป็นโรคถุงสวัด หรือวัณโรคชนิดไม่แพร่กระจาย

จะเห็นได้ว่าอาการของโรคในระยะที่ 1 และระยะที่ 2 นั้นไม่ได้หมายความว่าคนที่มีอาการเหล่านี้จะเป็นผู้ติดเชื้อไวรัสโรคเอดส์เสมอไป เพราะการป่วยเป็นโรคอื่นๆ เช่น ไข้หวัด เจ็บคอ ปวดฟัน ก็อาจมีอาการเหล่านี้ได้ จึงไม่ควรวิตกกังวลเกินไป ถ้าสงสัยควรปรึกษาแพทย์และเจาะเลือดตรวจโรคเอดส์จึงจะทราบผลที่แน่นอน

3. ระยะป่วยเป็นโรคเอดส์ (AIDS) เป็นระยะสุดท้ายของการติดเชื้อโรคเอดส์ เป็นระยะที่ภูมิคุ้มกันของร่างกายเสียไปเกือบหมด เนื่องจากเม็ดเลือดขาวถูกทำลายเป็นจำนวนมาก ดังนั้น ผู้ป่วยจึงเกิดการติดเชื้อโรคชนิดต่างๆ จำพวกเชื้อฉวยโอกาสบ่อยๆ เชื้อฉวยโอกาสหมายถึงเชื้อโรคที่พบได้ทั่วไป เป็นเชื้อที่โดยปกติแล้วไม่มีความรุนแรงหรือมีความรุนแรงน้อย ไม่ค่อยก่อโรคในคนปกติ ทั้งๆ ที่คนทุกคนมีโอกาสสัมผัสกับเชื้อโรคเหล่านี้ได้ตลอดเวลา แต่ถ้าภูมิคุ้มกันของร่างกายอ่อนแอลง เชื้อจำพวกฉวยโอกาสเหล่านี้จึงจะก่อโรคขึ้นได้ในคนนั้นๆ โดยถ้าเป็นแล้วจะหายยากและเป็นมาก เป็นซ้ำๆ บ่อยๆ ซึ่งมีอยู่หลายชนิด เช่น ปอดอักเสบจากเชื้อนิวโมซิสติส คารินไอ (Pneumocystis carinii) จะมีอาการไข้ ไอ หอบเหนื่อย หรืออาจมีโอกาสเป็นมะเร็งบางชนิดของหลอดเลือดที่เรียกว่า แคมโปซี ซาร์โคมา (Kaposi's sarcoma) มีลักษณะตุ่มนูน สีม่วงแดงบนผิวหนัง ไม่เจ็บ ไม่คัน ลามใหญ่ขึ้น หรือมะเร็งที่ต่อมน้ำเหลือง หรือสมองอักเสบ

นอกจากนี้ผู้ป่วยโรคเอดส์ อาจมีอาการทางจิตประสาทได้ด้วย โดยอาจมีความจำเสื่อมสมองฝ่อเหี่ยว ชักกระตุก ฯลฯ ผู้ป่วยที่เข้าสู่ระยะนี้ส่วนใหญ่จะเสียชีวิตภายใน 6 เดือน ถึง 2 ปี ด้วยสาเหตุของโรคติดเชื้อฉวยโอกาสที่เป็นมาก รักษาไม่ไหว หรือการรักษายังไม่ได้ผล หรือจากมะเร็งหลอดเลือดที่เป็นมาก

### การตรวจหาเชื้อไวรัสโรคเอดส์

การตรวจเลือดต่อโรคเอดส์ เป็นวิธีที่ดีที่สุดที่จะบอกว่าการติดเชื้อไวรัสโรคเอดส์หรือไม่โดยทั่วไปจะมีการตรวจ 2 ขั้นตอน คือ

1. การตรวจขั้นต้น (screening test) เป็นการตรวจที่ทำได้ง่าย และสะดวกสามารถตรวจได้เป็นจำนวนมาก วิธีการที่ใช้ส่วนใหญ่จะใช้วิธีที่เรียกว่า อีไลซ่า (ELISA) ซึ่งใช้เวลาประมาณ 24-48 ชั่วโมง ก็จะทราบผลการตรวจ หากพบว่าผลเลือดเป็นบวกต่อโรคเอดส์จะต้องทำการตรวจยืนยันผลต่อไป

2. การตรวจเพื่อยืนยันผล (confirmatory test) ส่วนใหญ่จะใช้วิธีที่เรียกว่า เวสเทิร์น บล็อก (Western blot) ซึ่งให้ผลที่ค่อนข้างแน่นอน แต่ค่าใช้จ่ายสูงมาก จึงนิยมใช้ตรวจเพื่อยืนยันผลหลังจากการตรวจขั้นต้นพบว่า มีผลบวกต่อโรคเอดส์แล้ว หากการตรวจยืนยันผลยังคงได้ผลว่าเป็นเลือดบวกต่อโรคเอดส์ ก็สรุปได้ว่าการติดเชื้อไวรัสโรคเอดส์แล้ว การตรวจโดยวิธีนี้ใช้เวลาประมาณ 3-4 สัปดาห์ จึงจะทราบผล

การตรวจเลือดต่อโรคเอดส์ ควรตรวจเมื่อ 3 เดือนให้หลังจากมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อโรคเอดส์ เช่น เกี้ยวหญิงโสเภณีโดยไม่ใส่ถุงยางอนามัย

ป้องกัน จึงจะทราบผลที่แน่นอน บางคนอาจต้องรอถึง 6 เดือน ดังนั้น ควรไปขอรับตรวจเลือด 3 เดือนหลังจากมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อโรคเอดส์ ถ้าผลการตรวจไม่บวก ก็อาจไปขอตรวจซ้ำอีกหนตอน 6 เดือน (อีก 3 เดือนต่อมา)

เลือดบวกในที่นี้หมายถึงเฉพาะบวกต่อเชื้อไวรัสโรคเอดส์เท่านั้น เพราะคำว่าเลือดบวก โดยทั่วไปมีความหมายหลายอย่าง อาจหมายถึงเลือดบวกต่อเชื้อกามโรคก็ได้ ขึ้นอยู่กับว่าเป็นการตรวจหาเชื้ออะไร ดังนั้น หากได้ยินว่าเลือดบวก อาจไม่ได้หมายความว่าติดเชื้อไวรัสโรคเอดส์ต้องเป็นเลือดบวกต่อโรคเอดส์เท่านั้น จึงหมายถึงติดเชื้อไวรัสโรคเอดส์แล้ว

### สถานที่ให้บริการปรึกษาแนะนำและตรวจเลือดต่อโรคเอดส์

ในกรุงเทพมหานคร สามารถไปขอตรวจเลือดต่อโรคเอดส์ได้ที่ทุกโรงพยาบาลทั้งของรัฐบาลและเอกชน ถ้าโรงพยาบาลนั้นไม่สามารถตรวจได้เอง ก็สามารถส่งเลือดไปตรวจที่โรงพยาบาลที่สามารถตรวจได้

ส่วนในต่างจังหวัด โรงพยาบาลประจำจังหวัดทุกแห่ง โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย และศูนย์กามโรคเขตทุกเขตสามารถให้บริการปรึกษาและตรวจเลือดต่อโรคเอดส์ได้ ส่วนการทดสอบยืนยันนั้น ทำได้เฉพาะหน่วยงานบางแห่งของรัฐบาลเท่านั้น ซึ่งมีดังนี้

1. กองกามโรค กรมควบคุมโรคติดต่อ กระทรวงสาธารณสุข
2. โรงพยาบาลบำราศนราดูร กรมควบคุมโรคติดต่อ กระทรวงสาธารณสุข
3. สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุขแห่งชาติ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข
4. คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล
5. คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
6. คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี
7. คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
8. คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
9. โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า กระทรวงกลาโหม
10. โรงพยาบาลราชวิถี กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข
11. โรงพยาบาลมหาราชานครศรีธรรมราช
12. ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 1 ถึง 6 คือ สงขลา ชลบุรี ขอนแก่น นครราชสีมา เชียงใหม่ และพิษณุโลก



ซึ่งโรงพยาบาลเหล่านี้ จะรับการตรวจเลือดเพื่อการยืนยันผลจาก  
โรงพยาบาลทุกแห่งทั่วประเทศ

ผลการตรวจเลือดโรคเอดส์จะถูกเก็บเป็นความลับทุกราย โดยจะบอกเฉพาะผู้ป่วยหรือ ผู้ที่ผู้ป่วยอนุญาตให้บอก ในกรณีที่ต้องมีการตรวจยืนยันผลอีกครั้ง การลงทะเบียนขอรับการตรวจจะใช้ชื่อหรือสถานภาพสมมุติ จะไม่มีการเช็คบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรข้าราชการก่อนทำการเจาะเลือดตรวจเป็นอันขาด

### การรักษาโรคเอดส์

ในปัจจุบัน ยังไม่มีวิธีการหรือยาที่จะรักษาโรคเอดส์ให้หายขาดได้ แต่อย่างไรก็ตาม วงการแพทย์ได้พยายามทำวิจัยค้นคว้าหาตัวยาและวิธีการรักษาอย่างเต็มความสามารถ ขณะนี้การบำบัดรักษาผู้ป่วยโรคเอดส์ มีแนวทางดำเนินการหลายๆ อย่าง โดยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ

1. การรักษาโรคติดเชื้อหรือโรคมะเร็งฉวยโอกาส แม้ว่าในปัจจุบันจะยังไม่มียารักษาโรคเอดส์ให้หายขาดได้ก็ตาม แต่ผู้ป่วยโรคเอดส์ส่วนใหญ่จะมาโรงพยาบาลด้วยอาการของโรคติดเชื้อหรือมะเร็งฉวยโอกาส การดูแลรักษาจะเป็นการรักษาตามอาการที่ปรากฏเพื่อลดความทุกข์ทรมานของผู้ป่วย

2. การใช้ยาหยุดยั้งการเพิ่มจำนวนของไวรัสโรคเอดส์ ในปัจจุบัน ยังไม่มียาที่จะกำจัดเชื้อไวรัสโรคเอดส์ให้หมดไปจากร่างกายได้ เนื่องจากเชื้อไวรัสได้แฝงตัวอยู่ในเซลล์ต่างๆ ของผู้ป่วย มีเพียงยาที่ยับยั้งการเพิ่มจำนวนของไวรัสโรคเอดส์ เช่น ยาซิโดวูดีน (Zidovudine) หรือเรียกสั้นๆ ว่า ZDV ซึ่งมีราคาแพงมากและผลข้างเคียงค่อนข้างมาก เช่น อาการคลื่นไส้ อาเจียน นอนไม่หลับ ซีด ฯลฯ

3. การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคของผู้ป่วย เนื่องจากผู้ป่วยมีความผิดปกติของระบบภูมิคุ้มกันของร่างกาย การรักษาดังกล่าวจึงไม่ทำให้ผู้ป่วยหายขาดจากโรคติดเชื้อหรือมะเร็งฉวยโอกาสได้ แนวทางการรักษาโรคเอดส์ในปัจจุบัน จึงมุ่งเน้นที่การฟื้นฟูหรือเสริมสร้างระบบภูมิคุ้มกันโรคของร่างกายที่เสียไปให้กลับคืนมาด้วย

วิธีการกระตุ้นภูมิคุ้มกันโรคที่กำลังศึกษากันในปัจจุบัน ได้แก่ การปลูกถ่ายไขกระดูกและถ่ายเม็ดเลือดขาว หรือการให้ยาเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรค แต่วิธีการเหล่านี้ยังให้ผลไม่เป็นที่น่าพอใจนัก

4. การรักษาสภาพทางจิตใจของผู้ป่วย เนื่องจากผู้ป่วยโรคเอดส์มักจะมีประสบปัญหาทางด้านจิตใจเป็นอย่างมาก จากถูกรังเกียจและกีดกันจากสังคม จึง

ต้องมีบริการที่จะรักษาสภาพทางจิตใจของผู้ป่วย บริการดังกล่าวประกอบด้วย

- การให้คำแนะนำทางการแพทย์และสังคมแก่ผู้ป่วย (counselling) โดยการให้ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับโรค และวิธีการแพร่เชื้อ ตลอดจนแนวทางในการปฏิบัติตนที่เหมาะสม และความจำเป็นในการหยุดยั้งหรือหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการรับเชื้อเพิ่ม หรือแพร่กระจายเชื้อไปสู่ผู้อื่นและการสนับสนุนทางด้านกำลังใจ การบำบัดทางจิต

- การสังคมสงเคราะห์ โดยมีปัจจัย 4 และอาชีพที่จะช่วยให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม

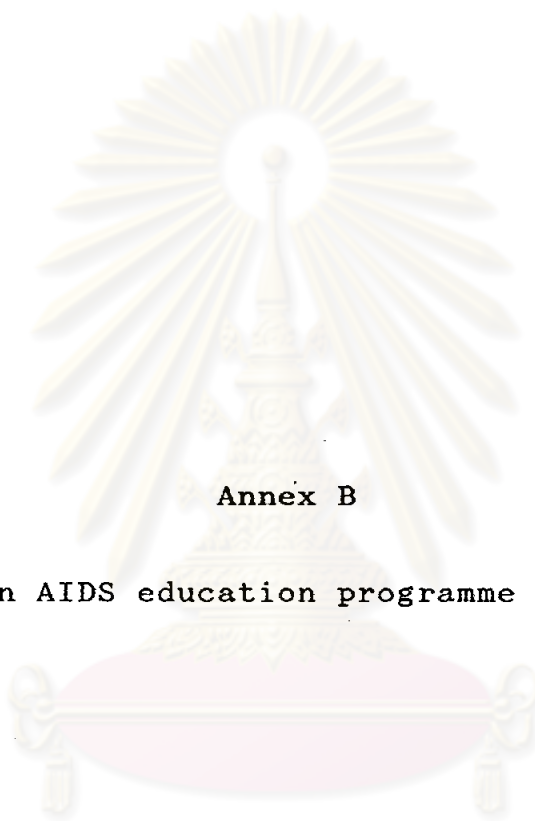
### ข้อแนะนำสำหรับผู้ป่วยหรือผู้ติดเชื้อไวรัสโรคเอดส์ที่นักศึกษาสามารถปฏิบัติได้

- เขาแน่ใจแล้วหรือว่าเขาติดเชื้อโรคเอดส์แน่ ไม่ควรปรึกษาตัวเองว่าติดเชื้อหรือป่วยเป็นโรคเอดส์โดยมิได้ปรึกษาแพทย์เสียก่อน ควรจะได้รับการตรวจจากแพทย์และการตรวจยืนยันโดยตรวจเลือดให้ทราบผลแน่นอนเสียก่อน

- ถ้าหลังจากการตรวจแล้วพบว่าติดเชื้อไวรัสโรคเอดส์แน่นอน จงอย่าได้วิตกกังวลมากเกินไป เขาอาจจะมีแต่ผลเลือดบวกต่อโรคเอดส์โดยไม่มีอาการใดๆ หรืออาจจะมีอาการที่ไม่รุนแรงมากบางอย่าง แต่ก็สามารถดำเนินชีวิตได้เป็นปกติร่วมกับคนทั่วไปได้โดยไม่จำเป็นต้องอยู่ในโรงพยาบาล และอาจอยู่ได้อย่างสุขสบายดีเช่นนี้ตลอด โดยไม่มีอาการเกิดขึ้นเลยก็ได้

สำหรับผู้ที่มีอาการแล้ว หากดูแลสุขภาพให้ดี ไม่มีโรคแทรกซ้อนก็อาจมีชีวิตยืนยาวได้อีกหลายปี จนอาจพบยารักษาให้หายได้ และเขาควรจะไปปรึกษารับคำแนะนำจากแพทย์ในเรื่องของการปฏิบัติตนเมื่อติดเชื้อหรือป่วยเป็นโรคเอดส์ที่เหมาะสมในการดำรงชีวิตประจำวัน

ที่สำคัญที่สุดนักเรียนต้องเก็บความลับของผู้ที่มาปรึกษาไว้เป็นอย่างดีด้วย



**Annex B**

**The adaptation AIDS education programme for the student**

ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย





บันทึกการสอนสุขศึกษา  
ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์  
สำหรับนักเรียนอาชีวศึกษาชายระดับ ปวช. ปีที่ 2

กลุ่มเป้าหมาย นักเรียนอาชีวศึกษาชาย ระดับ ปวช. ปีที่ 2 ในจังหวัดสมุทรปราการ หรือจังหวัดที่มีสภาพแวดล้อมใกล้เคียงจังหวัดสมุทรปราการ

กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนอาชีวศึกษาชาย ระดับ ปวช. ปีที่ 2 ทั้งภาคเช้าและภาคบ่ายที่กำลังศึกษาอยู่ ณ. วิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวนทั้งหมด 390 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 195 คน และกลุ่มควบคุม 195 คน

ผู้สอน อาจารย์สอนวิชาสุขศึกษาที่ทำการสอนเป็นประจำที่วิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการจำนวน 1 ท่าน โดยอาจารย์ท่านนี้ จบการศึกษาระดับปริญญาตรีทางด้านวิทยาศาสตร์หรือสุขศึกษา และมีความรู้พื้นฐานทางด้านสรีรวิทยา อาจารย์จะทำการศึกษานันทนาการสุขศึกษานับนี้ก่อน แล้วจึงมาปรับเข้าใจความคิดเห็น ในหัวข้อจุดประสงค์ เนื้อหาการสอน กิจกรรมการเรียนการสอนให้ตรงกับกับผู้วิจัยก่อน 1 อาทิตย์ก่อนทำการสอนนักเรียน อาจารย์ท่านนี้จะไม่ได้เห็นแบบทดสอบของนักเรียน

เวลาที่ใช้ในการเรียนการสอน ทำการสอนในชั่วโมงวิชาสุขศึกษาของนักเรียนระดับ ปวช. ปีที่ 2 นั้นๆ ครั้งละ 1 คาบ (50 นาที) อาทิตย์ละ 1 ครั้ง เป็นเวลา 4 อาทิตย์ติดต่อกัน (ไม่รวมเวลาในการทำ Pre-test และ Post-test)

สถานที่การเรียนการสอน ห้องโสตทัศนศึกษาของทางวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ  
และห้องเรียนประจำชั้นของนักเรียนระดับ ปวช. ปีที่ 2

เอกสารการเรียนการสอน ชุดของนักเรียนและของอาจารย์ผู้สอนจะต่างกัน

- ชุดของอาจารย์ จะประกอบด้วยหัวข้อแนวคิด วัตถุประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน อุปกรณ์การเรียนการสอน เนื้อหาที่ละเอียดกว่าและมีจุดสำคัญที่อาจารย์จะเน้นให้นักเรียนได้ตระหนักถึง
- ชุดของนักเรียน จะประกอบด้วยหัวข้อแนวคิด วัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาที่กระชับ และอ่านเข้าใจได้ง่าย

การแจกแบบทดสอบ แบบทดสอบ Pre-test และ Post-test เป็นชุดเดียวกัน ผู้วิจัยเป็นผู้แจกให้นักเรียนแต่ละคนโดยบรรจุอยู่ในซองสีน้ำตาล ให้นักเรียนทำแบบทดสอบภายในห้องเรียน ในเวลา 30 นาที และให้นักเรียนส่งแบบทดสอบที่ทำเสร็จแล้วกับผู้วิจัยภายในชั่วโมงนั้นๆ

ผู้รับผิดชอบ

นางสาวอพชา บุญมงคล (ผู้วิจัย)

นิสิตปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสุขภาพ

คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

## หน่วยที่ 1

### การระบาดและสถานการณ์โรคเอดส์

#### แนวคิด

1. โรคเอดส์เป็นโรคใหม่ สามารถติดต่อได้รวดเร็วและกระจายไปทั่วโลก
2. โรคเอดส์เป็นโรคที่แพร่ระบาดโดยพฤติกรรมของมนุษย์
3. นักเรียนทุกคนสามารถช่วยป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ได้ โดยการศึกษาหาความรู้ เกี่ยวกับโรคเอดส์ จนสามารถป้องกันตนเองได้ และสามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่คนใกล้ชิดได้
4. การติดเชื้อโรคเอดส์ขณะนี้แพร่ไปถึงคนทุกกลุ่มอายุและอาชีพ โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นที่มีอัตราการติดเชื้อโรคเอดส์สูง เนื่องจากมีพฤติกรรมชอบลองของแปลกใหม่ ชอบทำสิ่งที่ทำทายในเรื่องต่างๆ รวมถึงเรื่องยาเสพติดและเพศสัมพันธ์

#### วัตถุประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถบรรยายถึงสถานการณ์ปัจจุบันของโรคเอดส์ในประเทศไทยได้
2. นักเรียนสามารถอธิบายถึงบทบาทของตนเอง ในการช่วยป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ได้
3. นักเรียนตระหนักถึงสถานการณ์โรคเอดส์ในปัจจุบัน และการระบาดที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว
4. นักเรียนตระหนักถึงพฤติกรรมของวัยรุ่นที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์
5. นักเรียนเกิดความกระตือรือร้น ที่จะศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ เพื่อป้องกันตนเอง และถ่ายทอดความรู้ให้แก่คนใกล้ชิด

## การระบาดและสถานการณ์โรคเอดส์

โรคเอดส์ เป็นโรคใหม่ของมนุษย์ มีการรายงานในวงการแพทย์เป็นครั้งแรกในปีพ.ศ. 2524 ในประเทศสหรัฐอเมริกา จากนั้น ก็เริ่มมีรายงานโรคนี้ในประเทศอื่นๆ เพิ่มมากขึ้น ขณะนี้โรคนี้ได้แพร่ระบาดไปอย่างรวดเร็ว จนมีรายงานผู้ป่วยในทุกทวีปทั่วโลก

การระบาดของโรคเอดส์ และการติดเชื้อเอดส์ในประเทศต่างๆ สามารถจะแยกแยะออกได้เป็น 3 รูปแบบ ตามสภาพสังคมและสภาวะทางระบาดวิทยาที่แตกต่างกันคือ

การระบาดรูปแบบที่ 1 เป็นลักษณะการระบาดในทวีปอเมริกาเหนือ ออสเตรเลีย ยุโรป และนิวซีแลนด์ และบางประเทศในแถบอเมริกากลาง คาดกันว่าการแพร่ระบาดของเชื้อเอดส์ในแถบนี้มีมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1970 และผู้ป่วยส่วนใหญ่เป็นบุคคลรักร่วมเพศ หรือรักรั้ง 2 เพศ ดังนั้น การแพร่ของเชื้อเอดส์ทางเพศสัมพันธ์จะเกิดจากการรักร่วมเพศ เป็นส่วนใหญ่แต่ผู้ป่วยที่ติดเชื้อจากการรักร่วมเพศมีจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ นอกจากนี้ ยังพบการแพร่เชื้อทางเลือดในกลุ่มผู้ฉีดยาเสพติด เข้าเส้นเลือด โดยใช้เข็มฉีดยา กระบอกฉีดยา และอุปกรณ์อื่นๆ ร่วมกันในอัตราที่สูงด้วย ประมาณร้อยละ 90 ของผู้ป่วยจะเป็นเพศชาย

การระบาดรูปแบบที่ 2 พบในบริเวณทวีปแอฟริกาแถบทะเลทรายซาฮาราตอนใต้ และบางส่วนของหมู่เกาะคาริบเบียน โดยเชื้อเอดส์ได้แพร่ระบาดพร้อมๆ กับบริเวณในการระบาดรูปแบบที่ 1 การระบาดของเชื้อเอดส์ทางเพศสัมพันธ์จะเกิดจากการมีพฤติกรรมแบบรักร่วมเพศเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น ผู้ที่ติดเชื้อเอดส์ จะเป็นเพศชายและเพศหญิงในสัดส่วนเท่าๆ กัน การฉีดยาเสพติดเข้าเส้นเลือดในแถบนี้มีไม่แพร่หลาย การแพร่จากการติดเชื้อจากเลือดจึงมีปรากฏอยู่น้อยมาก และเนื่องจากการติดเชื้อเกิดในเพศหญิงได้เป็นจำนวนมาก ดังนั้น การระบาดของเชื้อ

ในกลุ่มเด็กทารกจึงเป็นปัญหาในหลายท้องที่

การระบาดรูปแบบที่ 3 พบในยุโรปตะวันออก แอฟริกาตอนเหนือ บางส่วนของละตินอเมริกา และทวีปเอเชีย รวมทั้งประเทศไทย พบการติดเชื้อ เอ็ดส์ล่าช้ากว่าอาณานิคมในกลุ่มการระบาดรูปแบบที่ 1 และ 2 ผู้ติดเชื้อในระยะ แรกๆ มักจะมีประวัติสัมผัสโรคกับคนในประเทศกลุ่มการระบาดรูปแบบที่ 1 และ 2 หรือติดเชื้อไปอยู่ในประเทศในแถบดังกล่าว แต่ก็พบว่ามีการติดเชื้อเอ็ดส์เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อ ซึ่งได้แก่ ชายและหญิงบริการ ผู้ติดยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้น

#### ประวัติความเป็นมาของโรคเอ็ดส์

ไม่มีหลักฐานยืนยันได้แน่นอนว่าโรคเอ็ดส์เกิดขึ้นเมื่อไหร่ มีความเป็นมา อย่างไรบ้างแต่สันนิษฐานว่าโรคเอ็ดส์น่าจะเกิดขึ้นครั้งแรกในทวีปแอฟริกา เนื่องจากในทวีปแอฟริกามีอาการที่คล้ายโรคเอ็ดส์ของอเมริกา เกิดขึ้นในกลุ่มชนแอฟริกา ราว 3-5 ปี ก่อนหน้าที่โรคจะระบาดในอเมริกา และเมื่อตรวจดูเลือดในเลือด ของชาวแอฟริกาที่เก็บไว้นานๆ พบว่ามีหลักฐานของการติดเชื้อเอ็ดส์ย้อนกลับไปที่ อีกประมาณ 10 ปีก่อนหน้านั้น ดังนั้น โรคเอ็ดส์น่าจะเกิดขึ้นครั้งแรกในทวีปแอฟริกา เมื่อประมาณ พ.ศ. 2504 จากนั้นก็ได้แพร่ระบาดไปยังทวีปอเมริกา ยุโรป และ แพร่ระบาดไปทั่วโลก

โรคเอ็ดส์ เริ่มมีรายงานอย่างเป็นทางการครั้งแรก ในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2524 โดยศูนย์ควบคุมโรคแห่งสหรัฐอเมริกา โดยรายงานว่าในช่วง ระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ. 2523 ถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2524 พบโรคปอดบวม จากเชื้อ นิวโมซิสติส คารินิไอ (Pneumocystis carinii) ในชายรักร่วมเพศ 5 คนในโรงพยาบาล 3 แห่งของเมืองลอสแอนเจลิส ชายทั้ง 5 คนนี้ เคยเป็นคน แข็งแรงดีมาก่อน ไม่มีประวัติรับยากดภูมิต้านทานแต่อย่างใด และจากการตรวจทาง ห้องปฏิบัติการพบว่า ชายทั้ง 5 คนนี้มีภูมิต้านทานโรคลดลงไป ต่อมาอีก 1 เดือน

ก็พบผู้ป่วยอีก 26 รายที่เป็นมะเร็งของหลอดเลือดชนิด แคโปซิ ซาร์โคมา (Kaposi's sarcoma) การพบผู้ป่วยครั้งนี้ทำให้วงการแพทย์ตื่นตัวมาก เพราะอาการต่างๆ ที่พบนี้ตามปกติจะไม่เกิดกับคนทั่วไปนอกจากผู้ที่มีภูมิคุ้มกันโรคต่ำมากๆ เท่านั้น ผู้ป่วยทุกรายเสียชีวิตในเวลาต่อมา ทั้งๆ ที่ได้มีการรักษาเป็นอย่างดีแล้วก็ตาม ในปี พ.ศ. 2525 ศูนย์ควบคุมโรคแห่งสหรัฐอเมริกาจึงเรียกโรคใหม่นี้ว่า Acquired Immunodeficiency Syndrome หรือเรียกย่อๆ ว่า AIDS

ปลอดภัยจากเชื้อนิวโมซิสติส คารินิไอ (Pneumocystis carinii) จะมีอาการไข้ ไอ หอบเหนื่อย  
 มะเร็งของหลอดเลือด ชนิดแคโปซิ ซาร์โคมา (Kaposi's sarcoma) มีลักษณะตุ่ม นูน สีม่วงแดงบนผิวหนัง ไม่เจ็บ ไม่คัน ลามใหญ่ขึ้น

ต่อมา มีรายงานผู้ป่วยที่มีภูมิคุ้มกันโรคเสื่อม ในลักษณะเดียวกันนี้จากประเทศต่างๆ เพิ่มเติมมากขึ้นอย่างรวดเร็ว จนปัจจุบัน มีรายงานผู้ป่วยในทุกทวีปทั่วโลก การศึกษาเกี่ยวกับโรคเอดส์ได้ดำเนินไปอย่างกว้างขวาง จนในปี พ.ศ. 2526 ก็มีการค้นพบสาเหตุของโรคนี้เป็นจากเชื้อไวรัส และสามารถค้นคว้าวิธีการตรวจหาการติดเชื้อได้ในปี พ.ศ. 2528

มีข้อสันนิษฐานว่า เชื้อไวรัสโรคเอดส์มาจากลิงเขียว (Green monkey) ของแอฟริกาแต่เชื้อโรคเอดส์ของคนและลิงเป็นเชื้อคนละตัวกัน อาจเกี่ยวข้องกันมาแต่อดีต เชื้อโรคเอดส์ของคนคงมีอยู่นานแล้ว ต่อมา อาจเกิดการเปลี่ยนแปลงทางกรรมพันธุ์ ทำให้รัยก่อโรคในคน และทำให้มีการระบาดของโรคออกไปอย่างรวดเร็ว แต่สาเหตุที่แท้จริงยังไม่มีใครทราบ เพราะเป็นเพียงสมมุติฐาน



จากหลักฐานที่พบว่า โรคเอดส์มีการระบาดขึ้นก่อนในแอฟริกา ก่อนที่จะมีการระบาดขึ้นในอเมริกา จึงเกิดทฤษฎีในการแพร่กระจายโรคเอดส์ขึ้นว่า โรคเอดส์ในแอฟริกาอาจถูกนำมาสู่อเมริกาโดยคนแอฟริกาที่อพยพย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่ในทวีปอเมริกา โดยเฉพาะอย่างยิ่งแอฟริกาตะวันตก หรือชาวอเมริกัน อาจข้ามไปเที่ยวหมู่เกาะนี้ เช่น ประเทศไฮติ ทำให้ติดเชื้อขึ้นมา จึงทำให้โรคระบาดในกลุ่มชายรักร่วมเพศก่อน ต่อมาจึงแพร่ไปถึงกลุ่มผู้ติดยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้น

สำหรับประเทศไทย ได้มีการตรวจพบผู้ป่วยโรคเอดส์เป็นรายแรก เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2527 เป็นชายไทยอายุ 28 ปี ติดเชื้อมาจากประเทศสหรัฐอเมริกาในขณะที่ไปศึกษาต่อ ณ ประเทศนั้นปัจจุบันเสียชีวิตแล้ว การแพร่ระบาดในเมืองไทยเป็นการนำมาหรือแพร่มาจากประเทศทางตะวันตก ซึ่งอาจเป็นคนไทยที่ติดเชื้อจากชาวต่างประเทศเดินทางกลับเมืองไทยแล้วแพร่ให้กับชาวไทยด้วยกันหรือชาวต่างประเทศที่ติดเชื้อเข้ามาเที่ยวเมืองไทย แล้วแพร่เชื้อให้กับชาย และหญิงบริการไทย หรือในกลุ่มผู้ติดยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้น

ผู้ที่ติดเชื้อไวรัสโรคเอดส์กระจายอยู่ทั่วทุกจังหวัดในประเทศไทย พร้อมทั้งจะแพร่เชื้อโรคเอดส์ให้ผู้อื่นได้ตลอดเวลา โดยที่บุคคลทั่วไปไม่อาจทราบได้ว่าใครเป็นพาหะนำเชื้อบ้าง เพราะไม่ปรากฏอาการผิดปกติใดๆ แสดงให้เห็น จังหวัดที่มีผู้ติดเชื้อไวรัสโรคเอดส์มากที่สุด ได้แก่ จังหวัดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวคือ กรุงเทพมหานคร รองลงมาได้แก่ เชียงใหม่

### สถานการณ์เอดส์ทั่วโลก

ในปัจจุบัน โรคเอดส์ได้กลายเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญของแทบทุกประเทศ รวมทั้งประเทศไทย จำนวนผู้ป่วยโรคเอดส์กำลังเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยยังไม่มีแนวโน้มว่าจะลดลงได้เลย องค์การอนามัยโลก รายงานสถานการณ์โรคเอดส์จากประเทศต่างๆ ทั่วโลก ถึงวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2534 มีผู้ป่วยโรคเอดส์จาก 162 ประเทศทั่วโลกรวมทั้งสิ้น 366,456 คน ทวีปที่มีผู้ป่วยมากที่สุด

สุดเรียงตามลำดับ คือ ทวีปอเมริกา ทวีปแอฟริกา ทวีปยุโรป โอเชียเนีย ทวีปเอเชีย ส่วนประเทศที่มีอัตราป่วยของประชากรสูงที่สุดในโลก คือ ประเทศเบอร์มิวด้า ในประชากร 100,000 คน มีผู้ป่วยโรคเอดส์ประมาณ 296 คน จำนวนผู้ป่วยโรคเอดส์ทั่วโลกแสดงให้เห็นได้จากตาราง ดังนี้

ทวีป	ผู้ป่วยโรคเอดส์	
	จำนวน	ร้อยละ
อเมริกา	217,729	59.41
แอฟริกา	92,922	25.36
ยุโรป	51,914	14.17
โอเชียเนีย	2,803	0.76
เอเชีย	1,088	0.30
รวม	366,456	100

แนวโน้มการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ทั่วโลกมีสูงมาก โดยมีรายงานผู้ป่วยเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่าทุก 9-12 เดือน

#### สถานการณ์โรคเอดส์ในประเทศไทย

โรคเอดส์มีรายงานครั้งแรกในประเทศไทยเมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2527 จนถึงวันที่ 31 กรกฎาคม 2534 จากข้อมูลที่ได้รับรายงานอย่างเป็นทางการของกระทรวงสาธารณสุข ระบุว่า มีผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยโรคเอดส์ในประเทศไทย รวมทั้งสิ้น 33,066 ราย เป็นเพศชาย 24,850 ราย หญิง 8,216 ราย



อัตราส่วนชายต่อหญิง 3.0 : 1 จำแนกเป็นผู้ป่วยโรคเอดส์ 142 ราย ผู้ติดเชื้อที่มีอาการสัมพันธ์กับเอดส์ 371 ราย และผู้ติดเชื้อโดยไม่มีอาการ 32,553 ราย เมื่อแยกจำนวนผู้ติดเชื้อดังกล่าวออกตามเพศ และสาเหตุที่ทำให้ติดเชื้อ (ปัจจัยเสี่ยง) รายละเอียดแสดงตามตารางดังนี้



ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปัจจัยเสี่ยง	โรคเอดส์	อาการสัมพันธ์ กับเอดส์	ติดเชื้อโดย ไม่มีอาการ	รวม	
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	%
1. เพศสัมพันธ์	106	243	12,337	12,686	38.5
- ชาย	98	194	5,168	5,460	16.6
- หญิง	8	49	7,169	7,226	21.9
2. ใช้ยาเสพติดชนิด ฉีดเข้าเส้น	24	106	17,035	17,165	51.9
- ชาย	24	102	16,360	16,486	49.9
- หญิง	0	4	675	679	2.0
3. รับเลือด	3	4	38	45	0.1
- ชาย	2	2	24	28	0.1
- หญิง	1	2	14	17	0.0
4. ติดเชื้อจากแม่	9	4	5	18	0.1
- ชาย	4	2	0	6	0.0
- หญิง	5	2	5	12	0.1
5. ไม่รู้ปัจจัยเสี่ยง	0	14	3,138	3,054	9.6
- ชาย	0	12	2,858	2,781	8.7
- หญิง	0	2	280	273	0.9
รวม	142	371	32,553	33,066	100
ยังมีชีวิตอยู่	57	334	32,219	32,610	100

จำนวนตัวเลขที่แสดงเป็นตัวเลขที่ได้จากการสำรวจตรวจเลือด ส่วนผู้ที่ยัง  
 ไม่ได้รับการตรวจเลือดยังมีอีกเป็นจำนวนมาก เพราะฉะนั้น จำนวนผู้ป่วยและผู้ติด  
 เชื้อโรคเอดส์ที่ไม่ได้สำรวจยังมีอีกมากกว่าที่แสดงไว้ในตาราง

ปัจจุบันการใช้ยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้นเป็นสาเหตุที่ทำให้ติดเชื้อไวรัส  
 เอดส์มากที่สุดในประเทศไทย แต่ในอนาคตการมีเพศสัมพันธ์โดยเฉพาะกับหญิง  
 โสเภณี จะเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ติดเชื้อไวรัสเอดส์และยากต่อการควบคุม

#### บทบาทของนักเรียนอาชีวศึกษาที่เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์

นักเรียนอาชีวศึกษาในอีกสถานภาพหนึ่งก็คือประชาชนในสังคม มีโอกาสที่  
 จะได้รับผลกระทบจากปัญหาของโรคเอดส์ ซึ่งเป็นปัญหาของสังคมที่สำคัญที่สุดในขณะ  
 นี้ นักเรียนอาชีวศึกษามีโอกาสที่จะได้รับเชื้อไวรัสเอดส์และป่วยเป็นโรคเอดส์ได้  
 เช่นเดียวกับบุคคลอื่นๆ เพราะโรคเอดส์ไม่ใช่โรคเฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งตามที่เคย  
 เข้าใจกันมา โรคเอดส์สามารถเป็นได้กับคนทุกเพศ ทุกวัย และทุกอาชีพ โดย  
 เฉพาะวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่อยู่ระหว่างการเป็นเด็กและผู้ใหญ่พฤติกรรมของวัยรุ่นโดยทั่ว  
 ไปมักจะชอบลองของแปลกใหม่ ชอบสิ่งที่ท้าทาย มีพฤติกรรมเลียนแบบบุคคลต่างๆ  
 ที่วัยรุ่นพึงใจ และการทำตามเพื่อนเพื่อการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม โดยเฉพาะใน  
 ปัจจุบันนี้ สิ่งแวดล้อมและปัจจัยหลายอย่าง เช่น ดิสโก้เฮค สถานเริงรมย์ สื่อ  
 โทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือ เหล่านี้ได้ล่อลวงให้วัยรุ่นเกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมขึ้น  
 ซึ่งรวมถึงพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ด้วย เช่น การมีเพศสัมพันธ์ การใช้  
 ยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้นเลือด การใช้เข็มเจาะหู การสักผิวหนัง ฯลฯ

ดังนั้น นักศึกษาอาชีวศึกษาในฐานะประชาชนคนหนึ่งจึงควรมีบทบาทใน  
 การป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากโรคเอดส์ที่กำลังแพร่ระบาดในขณะนี้

การศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ เป็นวิธีการที่ดีที่สุดในการป้องกัน และควบคุมโรคเอดส์ นักเรียนอาชีวศึกษาจึงควรหมั่นหาความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ ใส่ตัวเสมอ เพราะโรคเอดส์ไม่ใช่ของไกลตัวเลย แต่ถ้านักเรียนรู้จักวิธีป้องกันตนเองและประพฤติดัวในการป้องกันโรคเอดส์ได้ถูกต้อง นักเรียนก็จะไกลจากโรคเอดส์



ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

## หน่วยที่ 2

### ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรคเอดส์

#### แนวคิด

1. โรคเอดส์เป็นโรคติดต่อชนิดหนึ่ง มีสาเหตุจากเชื้อไวรัส HIV
2. เซลล์เม็ดเลือดขาวภายในร่างกายมนุษย์ มีหน้าที่สร้างภูมิคุ้มกันโรค เพื่อต่อต้านเชื้อโรคต่างๆ ที่เข้าบุกรุกมาในร่างกาย
3. เชื้อไวรัส HIV เมื่อเข้าไปในร่างกายมนุษย์ จะทำอันตรายต่อเซลล์เม็ดเลือดขาวภายในร่างกาย ทำให้ภูมิคุ้มกันร่างกายเสื่อมหรืออ่อนแอลง
4. ร่างกายที่มีภูมิคุ้มกันเสื่อมหรืออ่อนแอ จะทำให้เกิดการติดเชื้อโรคง่าย และยากต่อการรักษา

#### วัตถุประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของโรคเอดส์ได้
2. นักเรียนสามารถอธิบายถึงระบบภูมิคุ้มกันโรคของร่างกายได้
3. นักเรียนสามารถบอกถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดโรคเอดส์ได้
4. นักเรียนสามารถอธิบายกลไกการเกิดโรคเอดส์ได้
5. นักเรียนตระหนักถึงอันตรายของเชื้อไวรัส HIV

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

## ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรคเอดส์

### ความหมายของโรคเอดส์

โรคเอดส์ (AIDS) หมายถึง "กลุ่มอาการที่เกิดจากระบบภูมิคุ้มกันโรคของร่างกายเสียไป เสื่อมหรือบกพร่อง อันเป็นผลที่เกิดขึ้นภายหลัง ซึ่งไม่ได้เป็นมาแต่กำเนิด"

สาเหตุที่ทำให้ระบบภูมิคุ้มกันโรคของร่างกายเสื่อม จนไม่สามารถทำหน้าที่ต่อต้านเชื้อโรคที่เข้ามาบุกรุกร่างกายได้นั้นเกิดจากเชื้อไวรัสชนิดหนึ่งที่ชื่อ HIV เข้าสู่ร่างกายแล้วไปทำลายระบบภูมิคุ้มกันให้เสียไป ร่างกายจึงไม่สามารถป้องกันตนเองจากเชื้อโรคชนิดต่างๆ ที่มีอยู่ทั่วไปทำให้เกิดการติดเชื้อได้ง่าย ซึ่งตามปกติเชื้อโรคเหล่านี้เกิดขึ้นได้ยากในบุคคลที่มีภูมิคุ้มกันโรคปกติในที่สุดผู้ป่วยก็จะเสียชีวิต เพราะอาการที่เกิดจากการติดเชื้อ และมะเร็งบางชนิดที่เกิดขึ้น กลุ่มอาการที่เกิดขึ้นนี้ ทางการแพทย์เรียกว่า "โรคเอดส์ หรือโรคภูมิคุ้มกันบกพร่อง"

โรคเอดส์ (AIDS) ย่อมาจากคำว่า Acquired Immuno-  
deficiency Syndrome แต่ละคำมีความหมายดังนี้

Acquired	หมายถึง	เกิดขึ้นภายหลังหรือไม่ใช่เป็นมาแต่กำเนิด
Immuno	หมายถึง	เกี่ยวกับระบบภูมิคุ้มกันโรคของร่างกาย
Deficiency	หมายถึง	ความบกพร่องหรือความเสื่อม
Syndrome	หมายถึง	กลุ่มอาการหรือมีอาการได้หลายอย่าง

### สาเหตุของโรคเอดส์

เชื้อไวรัสที่เป็นสาเหตุของโรคเอดส์ชื่อว่า ฮิวแมน อิมมูโนเดเฟฟิเซียนซี ไวรัส (Human Immunodeficiency Virus) หรือย่อว่า เอชไอวี



(HIV) เป็นเชื้อไวรัสซึ่งมีลักษณะเฉพาะคือสามารถอาศัยอยู่หรือทำให้เกิดโรคได้เฉพาะในคนหรือลิงบางชนิดเท่านั้น ไม่สามารถอาศัยอยู่หรือทำให้เกิดโรคในสัตว์ชนิดอื่นๆ ได้

ธรรมดาไวรัสทุกชนิดจะเป็นจุลชีพ หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ สิ่งมีชีวิตที่เล็กที่สุดเล็กกว่าเชื้อแบคทีเรีย มองไม่เห็นด้วยตาเปล่า และมองไม่เห็นด้วยกล้องจุลทรรศน์ขนาดธรรมดา จะต้องใช้กล้องจุลทรรศน์ชนิดอิเล็กตรอนจึงจะสามารถมองเห็นได้

เชื้อไวรัสเอดส์คาดว่ามียุ่หลายตัว ปัจจุบันมีการตรวจพบแล้ว 2 ตัว คือ เอชไอวี 1 (HIV-I) ซึ่งเป็นเชื้อที่แพร่ระบาดไปทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยและเชื้อเอชไอวี 2 (HIV-II) ซึ่งแพร่ระบาดอยู่ในแถบแอฟริกาตะวันตก ทั้งเชื้อ HIV-I และ HIV-II ต่างก็ทำให้เกิดโรคเอดส์ แต่โรคเอดส์จากเชื้อ HIV-II อาจมีความรุนแรงน้อยกว่า

ผู้ที่ค้นพบเชื้อไวรัสนี้เป็นรายแรก คือ Barre-Sinoussi และ Luc Montagnier เป็นแพทย์ชาวฝรั่งเศส ได้ทำการแยกเชื้อจากต่อมน้ำเหลืองของผู้ป่วยโรคเอดส์ได้สำเร็จ เมื่อปีพ.ศ. 2526 และต่อมาได้มีผู้สามารถแยกเชื้อได้อีกหลายราย ซึ่งตั้งชื่อแตกต่างกันไป แต่เชื้อไวรัสทั้งหมดที่ค้นพบนั้น ล้วนเป็นตัวเดียวกัน และปัจจุบันเรียกว่า HIV

### ระบบภูมิคุ้มกันของร่างกาย

ตามปกติ ร่างกายของคนเรามีวิธีป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากเชื้อโรคหลายประการ เช่น ผิวหนังที่ไม่ฉีกขาดป้องกันไม่ให้เชื้อโรคเข้าสู่ร่างกาย ขนจมูกช่วยกรองเชื้อโรคและฝุ่นละอองขณะหายใจเข้า เสมหะและน้ำมูกช่วยดักจับเชื้อโรคไม่ให้เข้าสู่ปอด เป็นต้น แต่ถ้าหากเชื้อโรคสามารถเข้าสู่ร่างกายได้แล้ว ก็จะมีเซลล์เม็ดเลือดขาวและสารต่างๆ ที่ถูกสร้างขึ้นทำหน้าที่ทำลายเชื้อโรคเหล่านี้

นั้น เราเรียกว่า ระบบภูมิคุ้มกันโรคของร่างกาย ปกติคนเรามีเซลล์เม็ดเลือดขาว อยู่ประมาณ 7,000-10,000 เซลล์ใน 1 ลูกบาศก์มิลลิเมตรของเลือด เมื่อมีเชื้อโรคเข้าไปรุกรานในร่างกาย โดยเฉพาะเชื้อโรคประเภทแบคทีเรีย ที่ทำให้เกิดการอักเสบต่างๆ เช่น ฝีหนอง ร่างกายจะเร่งผลิตเม็ดเลือดขาวให้มากขึ้นกว่าปกติทันที สิ้นสุดแล้วแต่ชนิดของเชื้อโรค ทำให้เม็ดเลือดขาวเพิ่มขึ้น เป็น 20,000 เซลล์หรือกว่านั้นขึ้นไป

เม็ดเลือดขาวจะทำหน้าที่เปรียบเสมือนทหาร ออกไปทำลายล้างข้าศึก (เชื้อโรค) ที่เข้ามารุกราน วิธีที่ทำลายล้างเชื้อโรคของเม็ดเลือดขาวก็โดยกินเชื้อโรคเข้าไปสู่เม็ดเลือดขาวแล้วย่อยทำลายเชื้อโรคนั้นภายในตัวเอง ถ้าการต่อสู้ระหว่างเม็ดเลือดขาวและเชื้อโรค เม็ดเลือดขาวชนะ เชื้อโรคจะถูกย่อยตายไปหมดในเม็ดเลือดขาว คนจะหายจากโรค แต่ถ้าเชื้อโรคที่เข้าสู่ร่างกายมีมากหรือแข็งแรงเกินกว่าเม็ดเลือดขาวจะทำลายได้ ร่างกายจะเกิดเจ็บป่วยขึ้น ต้องใช้ยาหรือสารจากภายนอกเข้าไปช่วยทำลายเชื้อโรค

### กลไกการเกิดโรคเอดส์

ไวรัสโรคเอดส์ มีลักษณะกลม และภายในมีสายพันธุกรรมอัดแน่นอยู่ในแกนกลาง ส่วนภายนอกจะมีเปลือกหุ้มอีกชั้นซึ่งมีปุ่มหลายปุ่มยื่นออกมาภายนอกเมื่อเชื้อไวรัสโรคเอดส์เข้าสู่ร่างกายของคนเราได้ เชื้อจะเข้าสู่กระแสเลือดและจะใช้ปุ่มยื่นไปเกาะติดอยู่ที่ผิวเปลือกนอกของเซลล์ร่างกายที่ไวรัสโรคเอดส์ จะบุกรุกเข้าไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งเซลล์เม็ดเลือดขาว เมื่อเกาะติดกันแน่นหนาแล้ว ไวรัสโรคเอดส์จึงจะแทรกตัวเข้าไปอาศัยอยู่ในเซลล์ของร่างกาย โดยถอดเปลือกนอกออก แล้วเอาแต่สายพันธุกรรมของไวรัสเข้าไปในเซลล์ของร่างกาย ทำให้สายพันธุกรรมของไวรัสโรคเอดส์กลายเป็นส่วนหนึ่งของเซลล์ร่างกายนั้นๆ เมื่อเซลล์ร่างกายแบ่งตัวครั้งใด เชื้อไวรัสเอดส์ที่อยู่ในนั้นก็เพิ่มจำนวนขึ้นโดยไม่ต้องแบ่งตัวเอง ทำให้มีไวรัสโรคเอดส์อยู่ในเซลล์ใหม่ที่เกิดขึ้นในร่างกาย โดยไม่มีอาการ

อะไรเกิดขึ้น แต่ขณะเดียวกันก็ไม่มีทางถูกกำจัดให้หมดจากร่างกายได้ และเซลล์ที่มีเชื้อไวรัสโรคเอดส์จะถูกทำลายและตายในที่สุด โดยเฉพาะเซลล์เม็ดเลือดขาวที่มีเชื้อไวรัสโรคเอดส์อาศัยอยู่ จะไม่สามารถทำหน้าที่ได้ตามปกติและเสื่อมสลายไปในที่สุด ทำให้ภูมิคุ้มกันโรคของร่างกายลดลง

สายพันธุ์กรรม คือ ส่วนที่จะถ่ายทอดไปสู่เซลล์ที่เกิดใหม่จากเซลล์เดิม ซึ่งทำให้เซลล์ใหม่มีลักษณะเหมือนเซลล์เดิมทุกประการ รวมถึงการมีสายพันธุ์กรรมที่เหมือนเซลล์เดิมด้วย

นอกจากนี้ เชื้อไวรัสโรคเอดส์สามารถจะเปลี่ยนแปลงตัวเองจากสายพันธุ์กรรมที่เกาะอาศัยอยู่ในเม็ดเลือดขาว ให้กลายมาอยู่ในสภาพเดิมของเชื้อไวรัส และสามารถแบ่งตัวเพิ่มจำนวนเองได้เช่นกัน

เมื่อภูมิคุ้มกันโรคของร่างกายเสื่อมหรือบกพร่อง เชื้อโรคต่างๆ ที่ตามปกติไม่สามารถทำอันตรายต่อร่างกายได้ ก็จะเข้าทำอันตรายทำให้เกิดอาการต่างๆ ทั้งโรคแทรกซ้อนและโรคฉวยโอกาส จึงเรียกรวมของอาการเหล่านี้ว่า โรคเอดส์

จากกลไกการเกิดโรคเอดส์ดังกล่าวเห็นได้ว่า เชื้อไวรัสโรคเอดส์มีคุณสมบัติที่แตกต่างไปจากเชื้อโรคอื่นๆ คือ เชื้อไวรัสโรคเอดส์จะเข้ายึดเซลล์เม็ดเลือดขาวซึ่งทำหน้าที่สร้างภูมิคุ้มกันของร่างกาย ดังนั้น เชื้อไวรัสโรคเอดส์จึงไม่ถูกต้านทานจากภูมิคุ้มกันของร่างกาย ในขณะที่เดียวกันก็ยากที่จะใช้ยาหรือสารจากภายนอกเข้าไปทำลาย เพราะเชื้อไวรัสโรคเอดส์รวมตัวเองเข้ากับเซลล์เม็ดเลือดขาว หากทำลายเชื้อไวรัสเอดส์ก็เท่ากับทำลายเซลล์เม็ดเลือดขาวด้วย

### หน่วยที่ 3

## อาการและการรักษาผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยโรคเอดส์

### แนวคิด

1. โรคเอดส์เป็นโรคที่ก่อให้เกิดความตาย โดยเชื้อไวรัสโรคเอดส์จะทำให้ระบบภูมิคุ้มกันของร่างกายเสื่อม เป็นผลให้ผู้ป่วยโรคเอดส์ติดเชื้อจากโรคฉวยโอกาส และมะเร็ง และเสียชีวิตในเวลาต่อมา
2. ผู้ป่วยโรคเอดส์ ไม่อัมภาโรคติดเชื้อจากโรคฉวยโอกาสหรือโรคมะเร็งแล้ว จะมีอาการรุนแรง รักษาให้หายยากกว่าผู้ป่วยธรรมดา เมื่อรักษาให้หายแล้วมักกลับมาเป็นซ้ำอีก
3. ปัจจุบันยังไม่มียาหรือวิธีการรักษาโรคเอดส์อย่างได้ผล การรักษาที่กระทำอยู่เป็นเพียงการรักษาตามอาการที่ปรากฏ เพื่อช่วยยืดอายุของผู้ป่วยให้ยืนยาวขึ้นเท่านั้น

### วัตถุประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถอธิบายอาการและอาการแสดงของโรคเอดส์ได้
2. นักเรียนสามารถระบุถึงวิธีการตรวจหาเชื้อไวรัสโรคเอดส์ได้
3. นักเรียนสามารถระบุถึงสถานที่ให้บริการคำปรึกษาแนะนำ และตรวจเลือดหาเชื้อไวรัสโรคเอดส์ได้
4. นักเรียนตระหนักถึงความรุนแรงของอาการ และอาการแสดงของโรคติดเชื้อ และมะเร็งฉวยโอกาส ที่เกิดขึ้นในผู้ป่วยโรคเอดส์
5. นักเรียนสามารถให้ความช่วยเหลือแนะนำเบื้องต้น แก่ผู้ติดเชื้อไวรัสโรคเอดส์ได้
6. นักเรียนมีความเห็นใจ และเต็มใจที่จะช่วยเหลือผู้ติดเชื้อไวรัสโรคเอดส์

## อาการของโรคเอดส์

ผู้ที่ได้รับเชื้อไวรัสโรคเอดส์เข้าสู่ร่างกาย จะมีลักษณะอาการแตกต่างกันมาก อาการที่เกิดขึ้นมิได้หลายลักษณะสุดแล้วแต่จำนวนของเชื้อ และระดับภูมิคุ้มกันของร่างกายที่มีอยู่หรือที่เสียไปในระยะต่อมา อาการต่างๆ ตามระยะการดำเนินของโรคเอดส์แบ่งได้ออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

1. ระยะติดเชื้อไวรัสโรคเอดส์โดยไม่มีอาการ (asymptomatic carrier) ผู้ติดเชื้อในระยะแรกจะไม่ปรากฏอาการผิดปกติใดๆ แต่อาจมีอาการเจ็บป่วยเล็กๆ น้อยๆ หลังจากได้รับเชื้อประมาณ 2-3 สัปดาห์ เช่น ไข้หวัด ผื่นแดง อาการจะดีขึ้นและหายไปเองภายใน 1 สัปดาห์ ผู้ติดเชื้อจะอยู่ในระยะนี้ประมาณ 3-5 ปี หรือมากกว่านั้น แต่บางรายอาจอยู่ในระยะนี้เพียงไม่กี่เดือน

ในระยะนี้หากมีการตรวจเลือด จะพบเลือดบวกต่อโรคเอดส์และสามารถแพร่เชื้อให้ผู้อื่นได้ ผู้ที่อยู่ในระยะนี้ยังไม่เรียกว่า ผู้ป่วยโรคเอดส์ เป็นเพียงผู้ติดเชื้อเท่านั้น

2. ระยะมีอาการสัมพันธ์กับเอดส์ (AIDS related complex) หรือเรียกย่อๆ ว่า ARC ผลการตรวจเลือดในระยะนี้ยังคงเป็นบวกต่อโรคเอดส์ ผู้ติดเชื้อจะมีอาการเพิ่มขึ้นจากระยะแรก โดยจะเริ่มปรากฏอาการเจ็บป่วยอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างร่วมกัน โดยไม่ทราบสาเหตุที่แน่นอน ในระยะเวลาไม่ต่ำกว่า 3 เดือน อาการต่างๆ พอที่จะสรุปได้ดังนี้

- มีไข้สูงเกินกว่า 37.8 องศาเซลเซียส เป็นพักๆ หรือติดต่อกัน
- อุจจาระร่วงอย่างเรื้อรัง
- น้ำหนักตัวลดเกินร้อยละ 10 ของน้ำหนักตัวเดิม
- มีต่อมน้ำเหลืองโตมากกว่า 1 แห่งขึ้นไป ในบริเวณด้านข้างคอ รักแร้

หรือชาหนึบ โดยไม่มีอาการเจ็บ ไม่แดง

- มีเหงื่อออกมากผิดปกติตอนกลางคืน
- มีฝ้าขาวจากเชื้อราในบริเวณช่องปากและลิ้น
- เป็นโรคถุงวัด หรือวัณโรคชนิดไม่แพร่กระจาย

จะเห็นได้ว่าอาการของโรคในระยะที่ 1 และระยะที่ 2 นั้นไม่ได้หมายความว่าคนที่มีอาการเหล่านี้จะเป็นผู้ติดเชื้อไวรัสโรคเอดส์เสมอไป เพราะการป่วยเป็นโรคอื่นๆ เช่น ไข้หวัด เจ็บคอ ปวดฟัน ก็อาจมีอาการเหล่านี้ได้ จึงไม่ควรวิตกกังวลเกินไป ถ้าสงสัยควรปรึกษาแพทย์ และเจาะเลือดตรวจโรคเอดส์ จึงจะทราบผลที่แน่นอน

3. ระยะป่วยเป็นโรคเอดส์ (AIDS) เป็นระยะสุดท้ายของการติดเชื้อโรคเอดส์ เป็นระยะที่ภูมิคุ้มกันต้านทานโรคของร่างกายเสียไปเกือบหมด เนื่องจากเม็ดเลือดขาวถูกทำลายเป็นจำนวนมาก ดังนั้น ผู้ป่วยจึงเกิดการติดเชื้อโรคชนิดต่างๆ จำพวกเชื้อฉวยโอกาสบ่อยๆ เชื้อฉวยโอกาสหมายถึงเชื้อโรคที่พบได้ทั่วไป เป็นเชื้อที่โดยปกติแล้วไม่มีความรุนแรงหรือมีความรุนแรงน้อย ไม่ค่อยก่อโรคในคนปกติ ทั้งๆ ที่คนทุกคนมีโอกาสสัมผัสกับเชื้อโรคเหล่านี้ได้ตลอดเวลา แต่ถ้าภูมิคุ้มกันต้านทานของร่างกายอ่อนแอลง เชื้อจำพวกฉวยโอกาสเหล่านี้ก็จะก่อโรคขึ้นได้ในคนนั้นๆ โดยถ้าเป็นแล้วจะหายยากและเป็นมาก เป็นซ้ำๆ บ่อยๆ ซึ่งมีอยู่หลายชนิด เช่น ปอดอักเสบจากเชื้อนิวโมซิสติส คารินิไอ (Pneumocystis carinii) จะมีอาการไข้ ไอ หอบเหนื่อย หรืออาจมีโอกาสเป็นมะเร็งบางชนิดของหลอดเลือดที่เรียกว่า แคมโปซี ซาร์โคมา (Kaposi's sarcoma) มีลักษณะตุ่มนูน สีม่วงแดงบนผิวหนัง ไม่เจ็บ ไม่คัน ลามใหญ่ขึ้น หรือมะเร็งที่ต่อมน้ำเหลือง หรือสมองอักเสบ

นอกจากนี้ผู้ป่วยโรคเอดส์ อาจมีอาการทางจิตประสาทได้ด้วย โดยอาจมีความจำเสื่อม สมองฝ่อเหี่ยว อัมพาต ฯลฯ ผู้ป่วยที่เข้าสู่ระยะนี้ส่วนใหญ่จะเสียชีวิต



ชีวิตภายใน 6 เดือน ถึง 2 ปี ด้วยสาเหตุของโรคติดเชื้ออวยโอกาสที่เป็นมาก รักษาไม่ไหว หรือการรักษายังไม่ได้ผล หรือจากมะเร็งหลอดเลือดที่เป็นมาก

### การตรวจหาเชื้อไวรัสโรคเอดส์



การตรวจเลือดต่อโรคเอดส์ เป็นวิธีที่ดีที่สุดที่จะบอกว่ามี การติดเชื้อไวรัสโรคเอดส์หรือไม่ หลักการเป็นการตรวจดูว่าในเลือดมีแอนติบอดี (antibody) หรือภูมิของร่างกายที่เคยทำปฏิกิริยากับไวรัสโรคเอดส์หรือไม่ โดยทั่วไปจะมีการตรวจ 2 ขั้นตอน คือ

1. การตรวจขั้นต้น (screening test) เป็นการตรวจที่ทำได้ง่ายและสะดวกสามารถตรวจได้เป็นจำนวนมาก วิธีการที่ใช้ส่วนใหญ่จะใช้วิธีที่เรียกว่า อีไลซ่า (ELISA) ซึ่งใช้เวลาประมาณ 24-48 ชั่วโมง ก็จะทราบผลการตรวจ หากพบว่าผลเลือดเป็นบวกต่อโรคเอดส์จะต้องทำการตรวจยืนยันผลต่อไป

2. การตรวจเพื่อยืนยันผล (confirmatory test) ส่วนใหญ่จะใช้วิธีที่เรียกว่า เวสเทิร์น บลอต (Western blot) ซึ่งให้ผลที่ค่อนข้างแน่นอนแต่ค่าใช้จ่ายสูงมาก จึงนิยมใช้ตรวจเพื่อยืนยันผลหลังจากการตรวจขั้นต้นพบว่า มีผลบวกต่อโรคเอดส์แล้ว หากการตรวจยืนยันผลยังคงได้ผลว่าเป็นเลือดบวกต่อโรคเอดส์ ก็สรุปได้ว่าเกิดการติดเชื้อไวรัสโรคเอดส์แล้ว การตรวจโดยวิธีนี้ใช้เวลาประมาณ 3-4 สัปดาห์ จึงจะทราบผล

การตรวจเลือดต่อโรคเอดส์ ควรตรวจเมื่อ 3 เดือนให้หลังจากมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อโรคเอดส์ เช่น เพี้ยวหญิงโสเภณีโดยไม่ได้ใส่ถุงยางอนามัยป้องกัน จึงจะทราบผลที่แน่นอน บางคนอาจต้องรอถึง 6 เดือน ดังนั้น ควรไปขอรับตรวจเลือด 3 เดือนหลังจากมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อโรคเอดส์ ถ้าผลการตรวจไม่บวกก็อาจไปขอตรวจซ้ำอีกหนตอน 6 เดือน (อีก 3 เดือนต่อมา)

เลือดบวกในที่นี้หมายถึงเฉพาะบวกต่อเชื้อไวรัสโรคเอดส์เท่านั้น เพราะ  
 คำว่าเลือดบวก โดยทั่วไปมีความหมายหลายอย่างอาจหมายถึงเลือดบวกต่อ  
 เชื้อกามโรคก็ได้ ขึ้นอยู่กับว่าเป็นการตรวจหาเชื้ออะไร ดังนั้น หากได้ยืนยัน  
 ว่าเลือดบวกอาจไม่ได้หมายความว่าติดเชื้อไวรัสโรคเอดส์ ต้องเป็นเลือดบวก  
 ต่อโรคเอดส์เท่านั้น จึงหมายถึงติดเชื้อไวรัสโรคเอดส์แล้ว

### สถานที่ให้บริการปรึกษาแนะนำและตรวจเลือดต่อโรคเอดส์

ในกรุงเทพมหานคร สามารถไปขอตรวจเลือดต่อโรคเอดส์ได้ที่ทุก  
 โรงพยาบาลทั้งของรัฐบาลและเอกชน ถ้าโรงพยาบาลนั้นไม่สามารถตรวจได้เอง  
 ก็สามารถส่งเลือดไปตรวจที่โรงพยาบาลที่สามารถตรวจได้

ส่วนในต่างจังหวัด โรงพยาบาลประจำจังหวัดทุกแห่ง โรงพยาบาลศูนย์  
 โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย และศูนย์กามโรคเขตทุกเขต สามารถให้บริการปรึกษา  
 และตรวจเลือดต่อโรคเอดส์ได้

ส่วนการทดสอบยืนยันนั้น ทำได้เฉพาะหน่วยงานบางแห่งของรัฐบาลเท่านั้น  
 ซึ่งมีดังนี้

1. กองกามโรค กรมควบคุมโรคติดต่อ กระทรวงสาธารณสุข
2. โรงพยาบาลบำราศนราดูร กรมควบคุมโรคติดต่อ กระทรวง  
 สาธารณสุข
3. สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุขแห่งชาติ กรมวิทยาศาสตร์  
 การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข
4. คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล
5. คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6. คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามธิบดี
7. คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
8. คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
9. โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า กระทรวงกลาโหม
10. โรงพยาบาลราชวิถี กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข
11. โรงพยาบาลมหาราชนครศรีธรรมราช
12. ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 1 ถึง 6 คือ สงขลา ชลบุรี ขอนแก่น นครราชสีมา เชียงใหม่ และพิษณุโลก

ซึ่งโรงพยาบาลเหล่านี้ จะรับการตรวจเลือดเพื่อการยืนยันผลจาก  
โรงพยาบาลทุกแห่งทั่วประเทศ

ผลการตรวจเลือดโรคเอดส์จะถูกเก็บเป็นความลับทุกราย โดยจะบอกเฉพาะผู้ป่วยหรือผู้ที่ผู้ป่วยอนุญาตให้บอก ในกรณีที่ต้องมีการตรวจยืนยันผลอีกครั้ง การลงทะเบียนขอรับการตรวจจะใช้ชื่อหรือสถานภาพสมมุติ จะไม่มีการใช้บัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรข้าราชการก่อนทำการเจาะเลือดตรวจเป็นอันขาด

#### การรักษาโรคเอดส์

ในปัจจุบัน ยังไม่มีวิธีการหรือยาที่จะรักษาโรคเอดส์ให้หายขาดได้ แต่อย่างไรก็ตามวงการแพทย์ได้พยายามทำวิจัยค้นคว้าหาตัวยา และวิธีการรักษาอย่างเต็มความสามารถ ขณะนี้การบำบัดรักษาผู้ป่วยโรคเอดส์ มีแนวทางดำเนินการหลายๆ อย่าง โดยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ

1. การรักษาโรคติดเชื้อหรือโรคมะเร็งฉวยโอกาส แม้ว่าในปัจจุบันจะยังไม่มียารักษาโรคเอดส์ให้หายขาดได้ก็ตาม แต่ผู้ป่วยโรคเอดส์ส่วนใหญ่จะมา

โรงพยาบาลด้วยอาการของโรคติดเชื้อหรือมะเร็งฉวยโอกาส การดูแลรักษาจะเป็นการรักษาตามอาการที่ปรากฏเพื่อลดความทุกข์ทรมานของผู้ป่วย

2. การใช้ยาหยุดยั้งการเพิ่มจำนวนของไวรัสโรคเอดส์ ในปัจจุบัน ยังไม่มียาที่จะกำจัดเชื้อไวรัสโรคเอดส์ให้หมดไปจากร่างกายได้ เนื่องจากเชื้อไวรัสได้แฝงตัวอยู่ในเซลล์ต่างๆ ของผู้ป่วย มีเพียงยาที่ยับยั้งการเพิ่มจำนวนของไวรัสโรคเอดส์ เช่น ยาซิดอวูดีน (Zidovudine) หรือเรียกสั้นๆ ว่า ZDV ซึ่งมีราคาแพงมากและผลข้างเคียงค่อนข้างมาก เช่น อาการคลื่นไส้ อาเจียน นอนไม่หลับ ชีต ฯลฯ

3. การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันต้านทานโรคของผู้ป่วย เนื่องจากผู้ป่วยมีความผิดปกติของระบบภูมิคุ้มกันต้านทานของร่างกาย การรักษาดังกล่าวจึงไม่ทำให้ผู้ป่วยหายขาดจากโรคติดเชื้อหรือมะเร็งฉวยโอกาสได้ แนวทางการรักษาโรคเอดส์ในปัจจุบัน จึงมุ่งเน้นที่การฟื้นฟูหรือเสริมสร้างระบบภูมิคุ้มกันต้านทานโรคของร่างกายที่เสียไปให้กลับคืนมาด้วย

วิธีการกระตุ้นภูมิคุ้มกันต้านทานโรคที่กำลังศึกษากันในปัจจุบัน ได้แก่ การปลูกถ่ายไขกระดูกและถ่ายเม็ดเลือดขาว หรือการให้ยาเสริมสร้างภูมิคุ้มกันต้านทานโรค แต่วิธีการเหล่านี้ยังให้ผลไม่เป็นที่น่าพอใจนัก

4. การรักษาสุขภาพทางจิตใจของผู้ป่วย เนื่องจากผู้ป่วยโรคเอดส์มักจะประสบปัญหาทางด้านจิตใจเป็นอย่างมาก จากถูกรังเกียจและกีดกันจากสังคม จึงต้องมีบริการที่จะรักษาสุขภาพทางจิตใจของผู้ป่วย บริการดังกล่าวประกอบด้วย

- การให้คำแนะนำทางการแพทย์และสังคมแก่ผู้ป่วย (counselling) โดยการให้ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับโรค และวิธีการแพร่เชื้อ ตลอดจนแนวทางในการปฏิบัติตนที่เหมาะสม และความจำเป็นในการหยุดยั้งหรือหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่

เสี่ยงต่อการรับเชื้อเพิ่ม หรือแพร่กระจายเชื้อไปสู่ผู้อื่นและการสนับสนุนทางด้านกำลังใจ การบำบัดทางจิต

- การสังคมสงเคราะห์ โดยให้มีปัจจัย 4 และอาชีพที่จะช่วยให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม

### ข้อแนะนำสำหรับผู้ป่วยหรือผู้ติดเชื้อไวรัสโรคเอดส์ที่นักศึกษาสามารถปฏิบัติได้

- เขาแน่ใจแล้วหรือว่าเขาติดเชื้อโรคเอดส์แน่ ไม่ควรปรักปรำตนเองว่าติดเชื้อหรือป่วยเป็นโรคเอดส์โดยมิได้ปรึกษาแพทย์เสียก่อน ควรจะได้รับการตรวจจากแพทย์และการตรวจยืนยันโดยตรวจเลือดให้ทราบผลแน่นอนเสียก่อน

- ถ้าหลังจากการตรวจแล้วพบว่าติดเชื้อไวรัสโรคเอดส์แน่นอน จงอย่าได้วิตกกังวลมากเกินไป เขาอาจจะมีแต่ผลเลือดบวกต่อโรคเอดส์โดยไม่มีอาการใดๆ หรืออาจจะมีอาการที่ไม่รุนแรงมากบางอย่าง แต่ก็สามารถดำเนินชีวิตได้เป็นปกติร่วมกับคนทั่วไปได้โดยไม่จำเป็นต้องอยู่ในโรงพยาบาล และอาจอยู่ได้อย่างสุขสบายดีเช่นนั้นตลอด โดยไม่มีอาการเกิดขึ้นเลยก็ได้ สำหรับผู้ที่มีอาการแล้ว หากดูแลสุขภาพให้ดี ไม่มีโรคแทรกซ้อนก็อาจมีชีวิตยืนยาวได้อีกหลายปี จนอาจพบยารักษาให้หายได้ และเขาควรจะไปปรึกษารับคำแนะนำจากแพทย์ในเรื่องของการปฏิบัติตนเมื่อติดเชื้อหรือป่วยเป็นโรคเอดส์ที่เหมาะสมในการดำรงชีวิตประจำวัน

ที่สำคัญที่สุดนักเรียนต้องเก็บความลับของผู้ที่มาปรึกษาไว้เป็นอย่างดีด้วย

## หน่วยที่ 4

### การติดต่อและการป้องกันโรคเอดส์

#### แนวคิด

1. โรคเอดส์เป็นโรคติดต่อร้ายแรง และเป็นโรคที่ก่อให้เกิดความตาย
2. โรคเอดส์เป็นโรคติดต่อที่เกิดขึ้นได้ เนื่องจากการมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของมนุษย์ เช่น การเปลี่ยนคู่นอนบ่อยๆ การมีเพศสัมพันธ์กับโสเภณีโดยไม่ใช้ถุงยางอนามัย การใช้เข็มฉีดยาและกระบอกฉีดยาร่วมกันของผู้ใช้ยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้นเลือด
3. เชื้อไวรัสโรคเอดส์สามารถถูกทำให้ตายได้ง่าย เมื่ออยู่ภายนอกร่างกายมนุษย์
4. เชื้อไวรัสโรคเอดส์ไม่มีแมลงเป็นพาหะ ไม่แพร่กระจายโดยการไอจามรดกันไม่ติดต่อโดยการรับประทานอาหารที่ปนเปื้อนเชื้อ หรือการรับประทานอาหารร่วมจานร่วมกับผู้ติดเชื้อไวรัสโรคเอดส์
5. วิธีที่ดีที่สุดเพื่อไม่ให้ตนเองติดเชื้อไวรัสโรคเอดส์ คือการป้องกันตนเอง โดยหลีกเลี่ยงที่จะสัมผัสเชื้อทางเพศสัมพันธ์และทางเลือด

#### วัตถุประสงค์การเรียนรู้การสอน

1. นักเรียนสามารถอธิบายการติดต่อของเชื้อไวรัสโรคเอดส์ได้
2. นักเรียนสามารถอธิบายการไม่ติดต่อของเชื้อไวรัสโรคเอดส์ได้
3. นักเรียนสามารถบอกถึงวิธีป้องกันตนเองจากเชื้อไวรัสโรคเอดส์ได้
4. นักเรียนสามารถระบุถึงวิธีการใช้ถุงยางอนามัยที่ถูกต้องได้
5. นักเรียนตระหนักถึงประโยชน์ของถุงยางอนามัย ที่สามารถป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้ และโดยเฉพาะโรคเอดส์



### การติดต่อของโรคเอดส์

ในปัจจุบัน ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้ปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันการติดเชื้อไวรัสโรคเอดส์อย่างเคร่งครัด ทำให้เชื้อไวรัสโรคเอดส์แพร่กระจายไปอย่างรวดเร็ว ในทางกลับกันประชาชนมักเป็นห่วงเป็นกังวลกับโอกาสที่ติดเชื้อไวรัสโรคเอดส์ โดยวิธีการต่างๆ ซึ่งติดต่อได้ยาก หรือยังไม่มีหลักฐานว่าติดต่อกันได้ ทำให้เกิดความวิตกกังวลหรือความตื่นกลัวในสังคมเกินกว่าเหตุ ดังนั้น ถ้าเราทุกคนมาพิจารณากันว่า โรคเอดส์ติดต่อกันได้ทางไหนบ้าง และมีโอกาสมากน้อยเพียงใด เพื่อให้ทุกคนและผู้ติดเชื้อไวรัสโรคเอดส์จะได้ประพฤตินออยู่ร่วมในสังคมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม

#### การกระจายของเชื้อ

เนื่องจากไวรัสโรคเอดส์ส่วนใหญ่อยู่บนเม็ดเลือดขาว ดังนั้น เลือดของผู้ติดเชื้อจะมีเชื้อไวรัสโรคเอดส์อยู่มากที่สุด รองลงมาเป็นน้ำกามของผู้ติดเชื้อที่เป็นชาย และน้ำเมือกที่อยู่ในช่องคลอดของผู้ติดเชื้อที่เป็นหญิง ส่วนน้ำลาย น้ำมูก น้ำตา เสมหะ ปัสสาวะ อูจจาระ เหงื่อ และสิ่งคัดหลั่งอื่นๆ ของผู้ติดเชื้อก็อาจมีเชื้อไวรัสโรคเอดส์ปนอยู่ แต่มีปริมาณน้อยมากๆ จนไม่สามารถติดต่อกับผู้อื่นได้

#### การติดต่อของโรคเอดส์

เชื้อไวรัส HIV ซึ่งเป็นต้นเหตุของโรคเอดส์จะเข้าสู่ร่างกายได้เมื่อร่างกายมีบาดแผลที่ผิวหนัง หรือเข้าโดยผ่านเยื่อเมือกของร่างกาย การติดต่อที่พบได้มี 3 ทางดังนี้

1. ติดต่อทางเลือดและผลิตภัณฑ์จากเลือด คือการได้รับเลือดและผลิตภัณฑ์จากเลือดที่มีเชื้อไวรัสโรคเอดส์ของผู้ติดเชื้อเข้าสู่ร่างกาย ทำให้ติดเชื้อไวรัสโรคเอดส์ได้ ซึ่งอาจเกิดขึ้นในหลายกรณี ดังนี้

- การรับเลือดที่มีเชื้อไวรัสโรคเอดส์เข้าไป เช่น โดยการถ่ายเลือดจากการรักษาโรคบางชนิด หรือจากการได้รับการผ่าตัด
- การใช้เข็มฉีดยาหรือกระบอกฉีดยาที่ปนเปื้อนเลือดของผู้ติดเชื้อไวรัสโรคเอดส์ เช่น ในกลุ่มผู้ติดยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้นเลือดที่มีการใช้เข็มฉีดยา หรือกระบอกฉีดยาร่วมกัน
- การได้รับเปลี่ยนถ่ายอวัยวะ หรือเนื้อเยื่อจากผู้ติดเชื้อ เนื่องจากมีการปนเปื้อนด้วยเลือด หรือเม็ดเลือดขาวที่มีเชื้อไวรัสโรคเอดส์อยู่
- การถูกของมีคม หรือเข็มที่ปนเปื้อนเลือดที่มีเชื้อไวรัสโรคเอดส์ ทิ่ม ตาบาด จนเกิดบาดแผล ทำให้เชื้อเข้าสู่ร่างกายได้ เช่น การสักผิวหนัง การเจาะหู โดยใช้เครื่องมือที่ไม่สะอาด รวมถึงการเสริมสวยที่ใช้ของมีคมซึ่งไม่สะอาด
- การใช้ของส่วนตัวประเภทมีคมร่วมกับผู้ติดเชื้อ เช่น ใบมีดโกน แปรงสีฟัน ที่ตัดเล็บ ฯลฯ เพราะของใช้เหล่านี้อาจปนเปื้อนเลือดของผู้ติดเชื้อ

ปัจจุบันการรับหรือการบริจาคเลือดที่โรงพยาบาล มีความปลอดภัยจากเชื้อไวรัสโรคเอดส์ เนื่องจากทางโรงพยาบาลได้มีมาตรการการตรวจสอบดูแล และป้องกันทุกครั้ง

2. การติดต่อทางการร่วมเพศ ขณะนี้การร่วมเพศเป็นตัวการที่สำคัญในการแพร่โรคเอดส์อย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เนื่องจากความนิยมในการแสวงหาความสุขจากหญิงบริการทางเพศยังมีอยู่ในชายไทยทั่วไปจนถึงถือว่าเป็นเรื่องปกติ เมื่อมีการแพร่กระจายของโรคเอดส์มาถึงกลุ่มหญิงบริการทางเพศ ชายไทยที่นิยมการ"เที่ยว"

โดยไม่มีการใส่ถุงยางอนามัย หรือใส่ถุงยางอนามัยผิดวิธี จึงเป็นปัจจัยสำคัญ ในการแพร่กระจายของโรคนี้สู่กลุ่มเพื่อนหญิงและภรรยาของชายชอบที่สาวต่อไป

การร่วมเพศระหว่างชายกับชาย (homosexual) และชายกับหญิง (heterosexual) จะมีโอกาสติดเชื้อโรคเอดส์ได้เสมอ ถ้าฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมีเชื้อไวรัสโรคเอดส์อยู่ในตัว ไวรัสโรคเอดส์จะออกมากับน้ำกามของผู้ติดเชื้อชาย และออกมากับน้ำเมือกในช่องคลอดของผู้ติดเชื้อหญิง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้ามีเลือดออกขณะร่วมเพศ เช่น การร่วมเพศขณะมีประจำเดือน หรือขณะที่ประจำเดือนยังไม่หมดดี หรือถ้ามีบาดแผล เช่น การมีบาดแผลกามโรค มีเลือดหรือน้ำเหลืองไหลเยิ้มออกมา บาดแผลที่เกิดจากการฉีกขาดระหว่างการร่วมเพศ เช่น การร่วมเพศทางทวารหนัก หรือการร่วมเพศที่รุนแรงเกินไป ก็จะทำให้การแพร่ติดต่อเชื้อไวรัสโรคเอดส์เกิดได้ง่ายขึ้น

การร่วมเพศทางปาก (oral sex) ก็มีโอกาสดูดเชื้อไวรัสโรคเอดส์ได้เช่นกัน หากน้ำกามหรือน้ำเมือกจากช่องคลอดเข้าไปในปาก เพราะเชื้อไวรัสโรคเอดส์อาจแทรกตัวผ่านเยื่อเมือกบุช่องปากได้

3. การติดต่อทางมารดาไปสู่ลูก การติดต่อกรณีนี้สามารถเกิดขึ้นได้ คือ

- ขณะมารดาตั้งครรภ์ เชื้อไวรัสโรคเอดส์ที่อยู่ในเลือดของมารดาผ่านเข้าสู่ทารกโดยทางสายสะดือ
- ระหว่างการคลอด โดยการปนเปื้อนเลือดแม่ เชื้อไวรัสโรคเอดส์จะเข้าทางรอยตัดของสายสะดือลูก หรือโดยการกลืนกินเลือดหรือน้ำคร่ำของมารดาเข้าไป

ส่วนการติดต่อโดยผ่านทางน้ำนมมารดาที่ติดเชื้อนั้น มีโอกาสเกิดขึ้นน้อยมาก ทางองค์การอนามัยโลกจึงยังไม่ประกาศห้ามการเลี้ยงทารกด้วยนมมารดาที่ติดเชื้อไวรัสโรคเอดส์

สตรีที่มีเชื้อไวรัสโรคเอดส์อยู่ในตัว ควรเว้นจากการตั้งครรภ์โดยเด็ดขาด เนื่องจากทารกในครรภ์มีโอกาสติดเชื้อจากมารดาถึง 20-50 % หากตั้งครรภ์แล้วต้องรีบปรึกษา แพทย์เพื่อหาทางแก้ไขโดยด่วน

### โรคเอดส์ไม่ติดต่อกันทางใดบ้าง

การที่ได้รู้อย่างแน่นอนว่า โรคเอดส์ไม่ติดต่อกันทางใดบ้าง จะช่วยลดความกลัวอย่างไม่มีเหตุผลต่อโรคเอดส์ได้ ทำให้ดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างสุขภาพจิตใจ

โรคเอดส์ไม่ติดต่อกันโดยผ่านทางน้ำลาย น้ำมูก น้ำตา เสมหะ ปัสสาวะ อุจจาระ หรือเหงื่อ ดังนั้น เชื้อไวรัสโรคเอดส์ไม่แพร่ผ่านทางอาหาร น้ำ อากาศ ชุง หรือสัตว์นำโรคอื่นๆ และไม่แพร่ผ่านทาง การสัมผัสภายนอกตามปกติในชีวิตประจำวัน ไม่แพร่ผ่านโดยการพูดจา การร่วมรับประทานอาหาร การทำงานใกล้ชิด การจับเนื้อต้องตัว การใช้แก้วน้ำ การใช้โทรศัพท์ การใช้ส้วมหรือใช้สระว่ายน้ำร่วมกับผู้ที่ติดเชื้อโรคเอดส์

เชื้อไวรัสโรคเอดส์เมื่ออยู่ภายนอกร่างกายมนุษย์นั้น มีความอ่อนแอมาก ง่ายต่อการถูกทำลาย เราสามารถฆ่าทำลายเชื้อไวรัสโรคเอดส์ที่อยู่ภายนอกร่างกายมนุษย์ให้ตายได้โดย ต้มด้วยน้ำเดือดนานประมาณ 15-30 นาที หรือแช่ด้วยน้ำยาฟอกผ้าขาวประมาณ 10-20 นาที หรือใช้แอลกอฮอล์เช็ดแผล 70% เช็ดล้าง

## การป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโรคเอดส์

เนื่องจากขณะนี้ โรคเอดส์ยังไม่มียาหรือวิธีการรักษาที่รักษาให้หายขาดได้ และวัคซีนสำหรับป้องกันโรคเอดส์ยังได้ผลไม่น่าพอใจนัก ดังนั้น การป้องกันตนเองจากการติดเชื้อจึงเป็นวิธีที่ดีที่สุด ซึ่งกระทำได้ดังนี้

1. งดเว้นจากการสำส่อนทางเพศ ควรมีเพศสัมพันธ์เฉพาะคู่อุปการะของตนเองเท่านั้น เพราะเราไม่ทราบว่าใครมีเชื้อไวรัสโรคเอดส์อยู่ในตัวบ้าง แต่ถ้าหากจำเป็นต้องมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลอื่น หรือโสเภณี ต้องใช้ถุงยางอนามัยอย่างถูกวิธีทุกครั้ง และไม่สลับกันหรืออมน้ำกามหรือน้ำเมือกในช่องคลอด
2. งดเว้นจากการเสพยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้นเลือด หากไม่สามารถงดเว้นได้ ควรเปลี่ยนเป็นวิธีสูดดมหรือกินแทน พร้อมทั้งปรึกษาแพทย์ เพื่อบำบัดรักษาให้เลิกเสพยาเสพติด แต่ถ้าหากจำเป็นต้องใช้เข็มฉีดยาจริงๆ ควรใช้เข็มฉีดยาและกระบอกฉีดยาส่วนตัวแต่ผู้เดียว และทำความสะอาดทุกครั้งโดยต้มอุปกรณ์ในน้ำเดือดสัก 15 นาที
3. หลีกเลี่ยงไม่สัมผัสกับเลือด น้ำเหลือง น้ำกามและน้ำจากช่องคลอดของบุคคลอื่น หากไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ เมื่อสัมผัสแล้วควรรีบทำความสะอาดด้วยสบู่ ผงซักฟอก หรือแอลกอฮอล์เช็ดแผล 70% ทันที
4. งดเว้นการใช้ของมีคมส่วนตัวร่วมกับผู้อื่น เช่น มีดโกนหนวด แปรงสีฟัน กรรไกร ตัดเล็บ เข็มเจาะหู เข็มสักตัว ฯลฯ
5. ระมัดระวังการใช้บริการเสริมความงามที่เกี่ยวข้องกับของมีคม เช่น การตัดผม ทำเล็บ โกนหนวด ควรเลือกร้านที่มีการทำความสะอาดเครื่องมืออย่างถูกวิธีก่อนใช้ทุกครั้ง หรือร้านที่เปลี่ยนใช้ของใหม่ต่อลูกค้า 1 คนแล้วทิ้งเลย

ค่านิยม "การมีประสบการณ์ทางเพศครั้งแรกกับโสเภณีชั้นต่ำ" เป็นค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง เป็นค่านิยมที่ส่งเสริมการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ให้มากขึ้น

เยาวชนที่เริ่มมีความต้องการทางเพศ มักจะได้รับคำแนะนำจากเพื่อน หรือผู้ใหญ่ที่ขาดความรับผิดชอบ หรือขาดความรู้ให้ไป "มีประสบการณ์ครั้งแรกกับหญิงโสเภณี" ซึ่งเป็นตัวการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ที่สำคัญที่สุด เพราะเยาวชนเหล่านี้มักขาดความรู้ ความเข้าใจในการป้องกันตนเอง. ไม่นิยมใช้ถุงยางอนามัย หรือใช้อย่างไม่ถูกวิธี ดังนั้น การมีความรู้ที่ถูกต้องในการใช้ถุงยางอนามัยอย่างถูกวิธีจึงมีความสำคัญในการป้องกันการติดเชื้อไวรัสโรคเอดส์ทางหนึ่ง

### วิธีการใช้ถุงยางอนามัยอย่างถูกวิธี

1. ใช้ถุงยางอนามัยที่ได้มาตรฐาน ชนิดลาเท็กซ์ (latex) ตรวจสอบวันเดือนปี ที่ผลิตที่ไม่เกิน 2 ปี หรือวันเดือนปี ที่หมดอายุบนซอง จึงจะใช้ได้ผล
2. ใช้ถุงยางอนามัยขณะที่อวัยวะเพศแข็งตัวเต็มที่
3. ฉีกซองถุงยางอนามัยด้วยมือ ระมัดระวังอย่าให้โดนถุงยาง เพราะอาจขาดได้
4. บีบปลายถุงยางที่เป็นกระเปาะ เพื่อไล่อากาศออก เนื่องจากถ้าอากาศยังค้างอยู่อาจเป็นสาเหตุให้เกิดถุงยางแตกขณะร่วมเพศได้
5. รูดม้วนขอบถุงยางออกเล็กน้อย
6. สวมถุงยางที่ปลายอวัยวะเพศขณะแข็งตัว
7. รูดเข้าหาตัวให้ขอบถุงยางอนามัยสุดถึงโคนอวัยวะเพศ
8. ห้ามใช้น้ำมันหล่อลื่น เช่น วาสลีน ซึ่งจะเป็นสาเหตุให้ถุงยางอนามัยเสื่อมตัว และอาจขาดได้
9. หลังจากหลั่งน้ำกาม เสร็จกิจแล้ว ให้รีบถอนอวัยวะเพศออกขณะแข็ง



ตัว และจับขอบถุงยางอนามัยให้กระชับอวัยวะเพศไว้ก่อน

10. ใช้กระดาษชำระจับถุงยางอนามัยถอดออก โดยไม่ให้มือถูกกับส่วนที่สัมผัสกับช่องคลอดและระวังอย่าให้น้ำกามหกเลอะเทอะ

11. ถุงยางอนามัยใช้ครั้งเดียวทิ้ง ทั้งถุงยางที่ใช้แล้วในโถส้วม หรือเผาทำลาย

ความร้อน และการกระทบเสียดสี สามารถทำลายคุณภาพ ของถุงยางอนามัยได้ ควรเก็บถุงยางอนามัยไว้ในกระเป๋าสตางค์ หรือกระเป๋าสีล

การปฏิบัติทางเพศที่ปลอดภัยที่สุดต่อการติดเชื้อไวรัสโรคเอดส์

1. มองส่วนต่างๆ ของร่างกาย
2. จินตนาการถึงภาพส่วนต่างๆ ของร่างกาย
3. ฝันเปียก
4. จินตนาการถึงการมีเพศสัมพันธ์
5. อ่านหนังสือ หรือดูรูปภาพ
6. การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง
7. การเล้าโลมกับผู้อื่น โดยใช้มือที่ไม่มีบาดแผล ช่วยอย่างเดียว โดยไม่ใช้อวัยวะเพศช่องคลอด ปาก หรือทวารหนัก
8. การกอด การจูบทั่วทุกท่ายเบาๆ

การปฏิบัติทางเพศที่ค่อนข้างไม่ปลอดภัยต่อการติดเชื้อไวรัสโรคเอดส์

1. จูบกันอย่างรุนแรง
2. ร่วมเพศทางช่องคลอด โดยใช้ถุงยางอนามัย
3. ร่วมเพศทางทวารหนัก โดยใช้ถุงยางอนามัย
4. ร่วมเพศทางปาก โดยใช้ถุงยางอนามัย

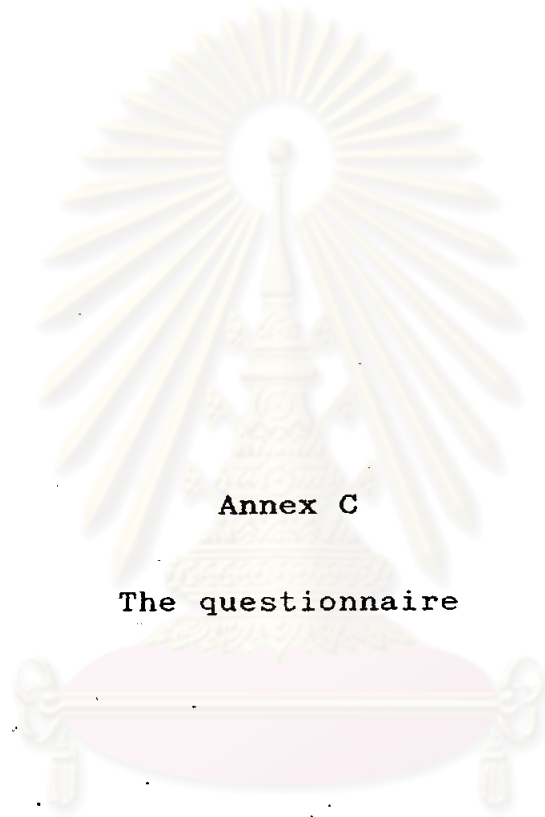
การปฏิบัติทางเพศที่อันตราย มีโอกาสติดเชื้อไวรัสโรคเอดส์ได้สูง

กิจกรรมใดๆ ก็ตาม ที่ได้รับหรือสัมผัสกับเลือด น้ำกาม หรือน้ำในช่องคลอด รวมทั้งประจำเดือน เข้าสู่ร่างกาย เช่น

- การร่วมเพศทางช่องคลอด โดยไม่ใช้ถุงยางอนามัย
- การร่วมเพศทางปาก โดยไม่ใช้ถุงยางอนามัย
- การร่วมเพศทางทวารหนัก โดยไม่ใช้ถุงยางอนามัย



ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



Annex C

The questionnaire

ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามความรู้, ความคิดเห็นเกี่ยวกับโรคเอดส์ และการปฏิบัติตัว  
ในการป้องกันโรคเอดส์ ของนักเรียนอาชีวะชายหลักสูตร ปวช. ปีที่ 2

แบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป
- ตอนที่ 2 ความรู้เรื่องโรคเอดส์
- ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับโรคเอดส์
- ตอนที่ 4 การปฏิบัติตัวในการป้องกันโรคเอดส์

ผู้เก็บข้อมูลขอรับรองว่า ทุกคำตอบที่ได้จากแบบสอบถามชุดนี้ จะเก็บเป็น ความลับ และจะนำไปใช้เป็นประโยชน์ในการวิจัย เพื่อส่งเสริมการให้การศึกษาเกี่ยวกับ โรคเอดส์ของนักเรียนอาชีวะเท่านั้น ซึ่งจะ ไม่มีผลกระทบใดๆทั้งสิ้นต่อคะแนนและชื่อเสียงของท่าน ดังนั้น ขอให้ท่านตอบคำถามให้ครบทุกข้อ และ ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด แบบสอบถามนั้นจึงจะใช้ได้ ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

(นางสาวอพชา บุญมงคล)

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการการพัฒนาศุขภาพ  
คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

## ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ขอให้ท่านตอบคำถามโดยเติมข้อความลงในช่องว่าง หรือเติมเครื่องหมาย x หน้าหมายเลขที่ท่านเห็นว่าตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

		สำหรับผู้วิจัย
1.	เพศ.....	-- 1
2.	อายุ.....ปี	-- 2
3.	การพักอาศัยของท่านในปัจจุบัน	
....1.	อยู่กับพ่อและแม่	....2. อยู่กับพ่อ
....3.	อยู่กับแม่	....4. อยู่กับญาติ
....5.	อยู่ตามลำพังหรืออยู่หอพัก	....6. อื่นๆ โปรดระบุ.....
		..... 3
4.	สถานภาพสมรสของบิดามารดา	
....1.	พ่อ แม่อยู่ด้วยกัน	....2. พ่อ แม่แยกกันอยู่
....3.	หย่า	....4. พ่อเสียชีวิตแล้ว
....5.	แม่เสียชีวิตแล้ว	....6. เสียชีวิตทั้งคู่
....7.	อื่นๆ โปรดระบุ.....	-- 4
5.	อาชีพของบิดา	
....1.	รับราชการ	....2. พนักงานรัฐวิสาหกิจ
....3.	ลูกจ้างประจำงานเอกชน/พนักงานบริษัทเอกชน	
....4.	ค้าขาย	....5. รับจ้างเป็นรายวัน
....6.	ไม่ได้ทำงาน	....7. อื่นๆ โปรดระบุ.....
		-- 5
6.	อาชีพของมารดา	
....1.	รับราชการ	....2. พนักงานรัฐวิสาหกิจ
....3.	ลูกจ้างประจำงานเอกชน/พนักงานบริษัทเอกชน	
....4.	ค้าขาย	....5. รับจ้างเป็นรายวัน
....6.	แม่บ้าน	....7. อื่นๆ โปรดระบุ.....
		-- 6
7.	บัญชีเลขงต่อเดือนของท่านที่ได้รับคือ.....บาท	-- 7

	สำหรับผู้วิจัย
8. สาขาวิชาที่เรียน.....	-- 8
9. ผลเกรดเฉลี่ยของเทอมที่ผ่านมาคือ.....	-- 9
10. จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษามาจาก	
....1. โรงเรียนชายสมุทรปราการ	
....2. โรงเรียนสหศึกษาในสมุทรปราการ โปรดระบุชื่อ.....	
....3. โรงเรียนอื่นที่ไม่ได้อยู่ในจังหวัดสมุทรปราการ	-- 10
11. ใน 4 อาทิตย์ที่ผ่านมา ท่านอ่านหนังสือพิมพ์บ่อยแค่ไหน	
....1. ทุกวัน	....4. น้อยกว่าอาทิตย์ละครั้ง
....2. เกือบทุกวันหรืออาทิตย์ละหลายครั้ง	
....3. อาทิตย์ละครั้ง	....5. ไม่ได้อ่านเลย
	-- 11
12. ใน 4 อาทิตย์ที่ผ่านมา ท่านฟังวิทยุบ่อยแค่ไหน	
....1. ทุกวัน	....4. น้อยกว่าอาทิตย์ละครั้ง
....2. เกือบทุกวันหรืออาทิตย์ละหลายครั้ง	
....3. อาทิตย์ละครั้ง	....5. ไม่ได้ฟังเลย
	-- 12
13. ใน 4 อาทิตย์ที่ผ่านมา ท่านดูโทรทัศน์บ่อยแค่ไหน	
....1. ทุกวัน	....4. น้อยกว่าอาทิตย์ละครั้ง
....2. เกือบทุกวันหรืออาทิตย์ละหลายครั้ง	
....3. อาทิตย์ละครั้ง	....5. ไม่ได้ดูเลย
	-- 13

ศูนย์วิทยุทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



14. แหล่งข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับโรคเอดส์ที่ท่านเคยได้รับทราบมา ได้รับจากใครบ้าง และได้รับทราบข่าวสารจากแหล่งข่าวใดอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

	(1) ได้รับมาก	(2) ได้รับน้อย	(3) ไม่เคยได้รับ	สำหรับผู้วิจัย
1. อาจารย์ที่โรงเรียน	.....	.....	.....	-- 14
2. เพื่อน	.....	.....	.....	-- 15
3. พ่อ แม่/ผู้ปกครอง	.....	.....	.....	-- 16
4.ญาติ พี่น้อง	.....	.....	.....	-- 17
5. เจ้าหน้าที่บุคลากรทางแพทย์	.....	.....	.....	-- 18
6. นิตยสาร/วารสาร	.....	.....	.....	-- 19
7. โทรทัศน์	.....	.....	.....	-- 20
8. วิทยุ	.....	.....	.....	-- 21
9. หนังสือพิมพ์	.....	.....	.....	-- 22
10. อื่นๆ โปรดระบุ.....	.....	.....	.....	-- 23

15. สถานที่เริงรมย์ประเภทใดที่ท่านเคยไปแวะเข้าไปเที่ยว (เคยครั้งเดียวก็ถือว่าเคย) (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

....1. บาร์เกย์	-- 24
....2. ไนท์คลับ/บาร์/คอกเทลเล้าจ์	-- 25
....3. ดิสโก้เธค	-- 26
....4. ซ่องโสเภณี	-- 27
....5. อาบ อบ นวด	-- 28
....6. อื่นๆ โปรดระบุ.....	-- 29

ศูนย์วิทยุทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์  
โปรดเติมเครื่องหมาย x หน้าข้อที่ท่านเห็นว่าถูกต้อง เพียงข้อละคำตอบเดียว

คำจำกัดความ  
เพศสัมพันธ์ หมายถึง การร่วมเพศต่อกัน โดยใช้อวัยวะเพศกับอวัยวะเพศ, อวัยวะเพศกับทวารหนัก, อวัยวะเพศกับปาก

	<u>สำหรับผู้วิจัย</u>
1. ข้อใดกล่าว <u>ไม่ถูกต้อง</u>	
....1. โรคเอดส์คือกลุ่มอาการของโรคระบบภูมิคุ้มกันบกพร่อง	
....2. โรคเอดส์เกิดจากเชื้อไวรัสชนิดหนึ่งคือ ไวรัส HIV	
....3. โรคเอดส์จะทำลายระบบภูมิคุ้มกันโรคในตัวผู้รับเชื้อ	
....4. เชื้อโรคเอดส์จะอาศัยอยู่ในร่างกายผู้รับเชื้อในระยะเวลาหนึ่ง หลังจากนั้นเชื้อจะตายไปเอง	-- 30
2. บุคคลในข้อใดที่กล่าวได้ว่าเป็น <u>ผู้ป่วยโรคเอดส์</u>	
....1. เมื่อมีอาการป่วยอย่างรุนแรงด้วยโรคแทรกซ้อนจากเชื้อฉวยโอกาส หลังจากได้รับเชื้อไวรัสโรคเอดส์	
....2. ทันทีที่ได้รับเชื้อไวรัสโรคเอดส์เข้าสู่ร่างกายแล้ว	
....3. เมื่อตรวจพบเชื้อโรคเอดส์ แต่ยังไม่มีอาการแสดงใดๆ	
....4. เมื่อเริ่มมีอาการภูมิคุ้มกันบกพร่อง	-- 31
3. ข้อใดกล่าว <u>ไม่ถูกต้อง</u> เกี่ยวกับโรคเอดส์	
....1. มีผู้ป่วยเพิ่มมากขึ้นทุกวัน ทุกทวีปทั่วโลก	
....2. ผู้ป่วยโรคเอดส์ต้องตายทุกราย	
....3. ขณะนี้ยังไม่มียาป้องกันที่ได้ผลดี	
....4. ปัจจุบัน โรคเอดส์สามารถรักษาให้หายได้ แต่ค่ารักษาแพงมาก	-- 32
4. เชื้อไวรัสโรคเอดส์ <u>ส่วนใหญ่</u> จะเกาะติดกับสิ่งใดของร่างกาย	
....1. เม็ดเลือดแดง	
....2. เม็ดเลือด	
....3. เม็ดเลือดขาว	
....4. ไม่เกาะติดกับสิ่งใด	-- 33
5. สารที่ขับออกจากร่างกายข้อใดสามารถตรวจพบ <u>เชื้อไวรัสโรคเอดส์มากที่สุด</u>	
....1. น้ำลาย	....3. เหงื่อ
....2. น้ำอสุจิ (น้ำกาม)	....4. น้ำปัสสาวะ
	-- 34

- |  | <u>สำหรับผู้วิจัย</u> |
|--|-----------------------|
| 6. เชื้อไวรัสโรคเอดส์ <u>ไม่</u> สามารถเข้าสู่ร่างกายได้โดยทางใด   |                       |
| ....1. ทางบาดแผล   |                       |
| ....2. ทางเยื่อเมือก เช่น ช่องปาก ช่องคลอด   |                       |
| ....3. ทางรกจากแม่สู่ลูก   |                       |
| ....4. สูดเข้าทางลมหายใจ คล้ายเชื้อหวัด  | -- 35                 |
| 7. ข้อใดที่แสดงว่าติดเชื้อไวรัสโรคเอดส์แล้วแน่นอน  |                       |
| ....1. มีอาการไข้หวัด  |                       |
| ....2. น้ำหนักลดลงมากกว่า 5 กิโลกรัม ภายใน 1 เดือน   |                       |
| ....3. ผลตรวจเลือดบวกต่อเชื้อไวรัสโรคเอดส์   |                       |
| ....4. มีอาการท้องเสียรุนแรง   | -- 36                 |
| 8. บุคคลใดต่อไปนี้ที่มีโอกาสติดเชื้อโรคเอดส์ <u>มากกว่า</u> กลุ่มอื่นๆ   |                       |
| ....1. หญิงโสเภณี  |                       |
| ....2. แพทย์ พยาบาล ที่รักษาผู้ป่วยโรคเอดส์  |                       |
| ....3. ผู้บริจาคโลหิตบ่อยๆ   |                       |
| ....4. ผู้ที่คัดกัญชาหรือฮาม่า   | -- 37                 |
| 9. วิธีเสพยาเสพติดแบบใด ที่มีโอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ <u>มากที่สุด</u>  |                       |
| ....1. เสพโดยการสูบ  |                       |
| ....2. เสพโดยการกิน  |                       |
| ....3. เสพโดยการฉีดเข้าเส้นเลือด   |                       |
| ....4. เสพโดยการสูดดม  | -- 38                 |
| 10. ข้อใด <u>ไม่ใช่</u> พฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์   |                       |
| ....1. การรับประทานอาหารหรือดื่มน้ำร่วมกันกับผู้ป่วยโรคเอดส์   |                       |
| ....2. การมีพฤติกรรมทางเพศที่เปลี่ยนคู่ร่วมเพศบ่อยๆ โดยไม่มีคู่ร่วมเพศประจำ  |                       |
| ....3. การใช้ช้อนปกรณ์ในการฉีดยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้นเลือดจำพวกเข็มฉีดยา กระบอกฉีด น้ำล้างกระบอก น้ำผสมยาฉีด ร่วมกันกับผู้อื่น |                       |
| ....4. การไม่ใช้ถุงยางอนามัยขณะมีเพศสัมพันธ์กับคนแปลกหน้า  | -- 39                 |
| 11. กิจกรรมในข้อใด <u>ไม่</u> เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์   |                       |
| ....1. กันผมด้วยมีดโกนที่บ้านตัดผมซึ่งมีลูกค้ำแน่น   |                       |
| ....2. ว่ายนํ้าในสระว่ายนํ้ารวมหญิงและชาย  |                       |
| ....3. สักผิวหนังกับเจ้าที่มีชื่อ  |                       |
| ....4. มีเพศสัมพันธ์กับเด็กสาวที่เพิ่งเจอกันในดิสโก้เทค  | -- 40                 |

12. ข้อใดกล่าวผิดในเรื่องของการตรวจหาเชื้อไวรัสโรคเอดส์
- .....1. โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย เช่น โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์  
โรงพยาบาลศิริราช และโรงพยาบาลประจำจังหวัด คลินิกตามโรค  
ของกระทรวงสาธารณสุข เป็นสถานที่ส่วนหนึ่งที่ให้บริการเจาะเลือด  
ตรวจหาเชื้อโรคเอดส์
- .....2. จะต้องเจาะเลือดตรวจเพื่อยืนยันแน่นอนอีกครั้งหลังจากผลการเจาะ  
เลือดต่อเชื้อเอดส์ครั้งแรกเป็นบวก
- .....3. สามารถตรวจด้วยวิธีเดียวกันกับการเจาะเลือดหาเชื้อกามโรค
- .....4. ควรเจาะเลือดตรวจประมาณ 3 เดือนหลังจากมีพฤติกรรมเสี่ยง  
ต่อโรคเอดส์ เช่น เพี้ยวหญิงโสเภณี
13. ข้อใดกล่าวถูกต้อง
- .....1. การใช้ถุงยางอนามัยอย่างถูกวิธีทุกครั้งเมื่อมีเพศสัมพันธ์ และถุงยาง  
ไม่แตกขณะใช้ สามารถป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ได้
- .....2. เลือกรักษาเฉพาะโสเภณีชั้นสูง (ราคาแพง) ที่มีท่าทางสะอาด  
สุขภาพดี จะมีโอกาสติดเชื้อโรคเอดส์น้อย
- .....3. โรคเอดส์สามารถติดต่อกันได้โดยทางยุงกัด
- .....4. การใช้สุชาสาธารณะมีโอกาสติดเชื้อโรคเอดส์ได้มาก
14. การใช้ถุงยางอนามัยเพื่อป้องกันโรคเอดส์นั้น
- .....1. ใช้ป้องกันได้ 100%
- .....2. ป้องกันได้เล็กน้อย
- .....3. ไม่อาจป้องกันได้
- .....4. ป้องกันได้ดีถ้าใช้อย่างถูกวิธี และถุงยางอนามัยไม่แตก
15. ถุงยางอนามัยในข้อใดที่ไม่สามารถใช้ได้อย่างปลอดภัย
- .....1. ปิดผนึกอย่างแน่นหนา
- .....2. ไม่ได้บอกวันเดือนปีที่หมดอายุ หรือที่ผลิต
- .....3. มีสารหล่อลื่นเป็นมัน
- .....4. ไม่มีริ้ว
16. ปัจจุบันนี้โรคเอดส์มีทางรักษาหรือไม่
- .....1. ไม่มีทางรักษาแต่ชะลอให้ตายช้าลง
- .....2. รักษาหายได้ 100% แต่ค่ายาแพงมาก
- .....3. รักษาได้ถ้าเป็นในระยะแรกเริ่ม
- .....4. รักษาได้โดยใช้สมุนไพร

สำหรับผู้วิจัย

-- 41

-- 42

-- 43

-- 44

-- 45

17. เชื้อโรคเอดส์เมื่ออยู่ภายนอกร่างกายไม่สามารถทำให้ตายได้โดยวิธีใด สำหรับผู้วิจัย
- ....1. ต้มในน้ำเดือดนาน 15 นาที
  - ....2. แช่ด้วยน้ำยาซักผ้าขาว เช่น ไฮเตอร์ นานประมาณ 15 นาที แล้วล้างออกด้วยน้ำสะอาด
  - ....3. เช็ดหรือล้างด้วยแอลกอฮอล์เช็ดแผล (70%)
  - ....4. ลวกด้วยน้ำร้อน
- 46
18. วิธีใดที่ดีที่สุดในการรณรงค์ป้องกันโรคเอดส์
- ....1. เร่งผลิตวัคซีนในการป้องกันโรคเอดส์
  - ....2. ให้ความรู้ในการป้องกันตนเองแก่ประชาชนทุกกลุ่ม
  - ....3. จับผู้ที่เสี่ยงต่อโรคเอดส์มาตรวจให้หมด
  - ....4. ปรึกษาคนที่ติดเชื้อโดยเร็ว
- 47
19. ข้อใดเหมาะสมที่สุดในการปฏิบัติต่อผู้ติดเชื้อโรคเอดส์
- ....1. ให้ไปขอคำปรึกษาแนะนำจากบุคลากรทางการแพทย์ในเรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเพื่อไม่ให้แพร่เชื้อหรือไม่รับเชื้อมาเพิ่ม และอยู่ร่วมในสังคมอย่างปกติ
  - ....2. ให้อยู่แต่ในบ้าน ไม่ให้ออกไปไหน
  - ....3. คำหั้นที่มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมทำให้ติดเชื้อโรคเอดส์มา
  - ....4. ไม่แนะนำอะไร และให้ผู้ติดเชื้อโรคเอดส์คิดหาทางแก้ไขเอง
- 48
20. โปรดเรียงลำดับขั้นตอนการใช้ถุงยางอนามัยที่ถูกต้อง สำหรับผู้วิจัย
- โดยใส่หมายเลขหน้าขั้นตอนเหล่านี้
- .... ลีกช่องถุงยางอนามัยด้วยมือ ระวังอย่าให้โดนถุงยางอนามัย เพราะอาจขาดได้
  - .... ใช้ถุงยางอนามัยที่ได้มาตรฐาน ชนิดลาเท็กซ์ (latex) ตรวจสอบวันเดือนปีที่ผลิต หรือวันเดือนปีที่หมดอายุ
  - .... สวมถุงยางอนามัยที่ปลายอวัยวะเพศขณะแข็งตัว
  - .... บีบปลายถุงยางที่เป็นกระเปาะเพื่อไล่อากาศออก
  - .... ใช้ถุงยางอนามัยขณะก่ออวัยวะเพศแข็งตัวเต็มที่
  - .... ใช้กระดาษชำระจับถุงยางถอดออก โดยไม่ให้มือถูกกับส่วนที่สัมผัสกับช่องคลอด
  - .... รัดถุงยางอนามัยเข้าหาตัว ให้ขอบถุงยางสุดถึงโคนอวัยวะเพศ
  - .... ทิ้งถุงยางอนามัยที่ใช้แล้วในโถส้วม หรือเผาทำลายทิ้ง
  - .... หลังจากหลั่งน้ำกามเสร็จกิจ ให้รีบถอนอวัยวะเพศออกขณะแข็งตัว และจับขอบถุงยางให้กระชับอวัยวะเพศ
- 49

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับโรคเอดส์  
โปรดเติมเครื่องหมาย x ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

หมายเหตุ	เห็นด้วยมาก	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยกับประโยคนั้นทั้งหมด
	เห็นด้วย	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยกับประโยคนั้นบางส่วน
	ไม่แน่ใจ	หมายถึง	ท่านไม่แน่ใจที่จะออกความคิดเห็นว่าเป็นอย่างไรที่ประโยคนั้นเสนอมานหรือไม่
	ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ท่านไม่เห็นด้วยกับประโยคนั้นบางส่วน
	ไม่เห็นด้วยมาก	หมายถึง	ท่านไม่เห็นด้วยกับประโยคนั้นทั้งหมด

ข้อความ	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยมาก	ลำดับ หรือ ผู้วิจัย
1. ทุกคนมีโอกาสดูติดเชื่อโรคเอดส์	.....	.....	.....	.....	.....	50
2. ท่านกังวลว่าจะสามารถติดเชื่อโรคเอดส์ได้ ในช่วงชีวิตนี้	.....	.....	.....	.....	.....	51
3. โรคเอดส์เป็นโรคที่เป็นปัญหาของสังคม ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะต้องช่วยกันต่อต้านโรคเอดส์	.....	.....	.....	.....	.....	52
4. วิธีที่ดีที่สุดเพื่อหยุดการแพร่กระจายโรคเอดส์ คือการป้องกัน	.....	.....	.....	.....	.....	53
5. กลุ่มที่ควรคิดป้องกันตัวเองจากการติดเชื่อโรคเอดส์ คือโสเภณีเท่านั้น	.....	.....	.....	.....	.....	54
6. ท่านตั้งใจที่จะป้องกันตัวเองจากการติดเชื่อโรคเอดส์	.....	.....	.....	.....	.....	55
7. เราควรอยู่ห่างๆจากคนที่ติดเชื่อโรคเอดส์	.....	.....	.....	.....	.....	56
8. ควรมีนิกมสำหรับคนติดเชื่อโรคเอดส์แบบเดียวกับผู้ป่วยโรคเรื้อนแยกให้ออกจากสังคม	.....	.....	.....	.....	.....	57
9. การใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ สามารถป้องกันโรคเอดส์ได้	.....	.....	.....	.....	.....	58
10. "ชายชาติตรีไม่จำเป็นต้องใช้ถุงยางอนามัย"	.....	.....	.....	.....	.....	59



ข้อความ	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วยมาก	ค่า- หับ ผู้วิจัย
11. "ถุงยางอนามัยเลยวันหมดอายุ นิดหน่อย ไม่เป็นไร ใช้ได้"	.....	.....	.....	.....	.....	60
12. "ช่องที่ใส่ถุงยางอนามัยขาดนิด หน่อย ไม่เป็นไร ใช้ได้"	.....	.....	.....	.....	.....	61
13. การศึกษาวิธีใช้ถุงยางอนามัย อย่างถูกต้องจากผู้รู้จริงเป็นสิ่งสำคัญ	.....	.....	.....	.....	.....	62
14. การใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง เมื่อมีเพศสัมพันธ์นั้นเป็นการสิ้นเปลือง	.....	.....	.....	.....	.....	63
15. การ"ฉันทู" (การมีเพศสัมพันธ์ ครั้งแรกกับหญิงโสเภณี) ของวัยรุ่น ชายควรเลิกไป	.....	.....	.....	.....	.....	64
16. นักศึกษาที่มีเพศสัมพันธ์กับคู่อริ ไม่ใช่เรื่องผิดร้ายแรง	.....	.....	.....	.....	.....	65
17. การมีเพศสัมพันธ์กับคนหลายๆ ลักษณะหรือหลายๆ อาชีพ ถือได้ว่า เป็นประสพการณ์ชีวิตอย่างหนึ่ง	.....	.....	.....	.....	.....	66
18. การตรวจโรคเอดส์ไม่มีความ จำเป็น เพราะถึงจะรู้ว่าเป็น ก็รักษา ไม่ได้ กลุ้มใจเปล่าๆ	.....	.....	.....	.....	.....	67
19. สถานบริการทางด้านสุขภาพ เช่น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาล, คลินิก สามารถช่วย ผู้มีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องโรคเอดส์ได้	.....	.....	.....	.....	.....	68
20. การให้ความรู้เรื่องโรคเอดส์ เป็นวิธีที่สำคัญที่สุดวิธีหนึ่งในการป้อง- กันโรคเอดส์	.....	.....	.....	.....	.....	69
21. การให้ความรู้เรื่องโรคเอดส์แก่ ประชาชนของทางรัฐบาลทางโทรทัศน์ หรือวิทยุอันมีประโยชน์มาก	.....	.....	.....	.....	.....	70
22. ทางโรงเรียนควรจะเน้นเรื่อง การให้ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์มาก กว่าอื่น	.....	.....	.....	.....	.....	71

ข้อความ	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วยมาก	ค่า- หับ ผู้วิจัย
23. ควรให้ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ แก่นักเรียน, นักศึกษาทุกระดับชั้น (ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาจนถึงระดับ มหาวิทยาลัย)						72
24. ท่านมีความรู้เรื่องโรคเอดส์ เพียงพอแล้ว						73

**ข้อเสนอแนะ**

นักเรียนช่วยกรุณาให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับโรคเอดส์ในด้านต่างๆ ดังนี้ว่าปัจจุบันมี  
เพียงพอหรือไม่ ต้องการด้านใดเพิ่มเติมบ้าง และเพิ่มเติมในเรื่องใดบ้าง จักขอบคุณยิ่ง

- ด้านการป้องกัน .....
- ด้านการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ .....
- ความรู้เรื่องโรคเอดส์ที่เคยได้รับจากที่ต่างๆ และจากทางวิทยาลัย .....

ตอนที่ 4 การปฏิบัติตัวในการป้องกันโรคเอดส์  
 โปรดเติมเครื่องหมาย x หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

คำจำกัดความ  
 การมีเพศสัมพันธ์กับไก่หลง หมายถึง มีเพศสัมพันธ์กับหญิงที่เพิ่งรู้จัก โดยไม่ต้องเสียค่าบริการ เพราะเป็นความพึงพอใจของทั้ง 2 ฝ่าย

	<u>สำหรับผู้วิจัย</u>
1. ท่านเคยพูดคุยกปัญหาเรื่องเกี่ยวกับโรคเอดส์กับผู้อื่นหรือไม่	
....1. ไม่เคย (ถ้าเลือกข้อนี้ กรุณาข้ามไปข้อ 3)	
....2. เคย	74
2. ถ้าเคยท่านพูดคุยกับใคร (สามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	
....1. เพื่อน	75,76
....2. พ่อ แม่/ผู้ปกครอง	77,78
....3. เจ้าหน้าที่บุคลากรทางแพทย์	79
....4. อาจารย์	80
....5. แฟน/คูรัก	81,82
....6. อื่นๆ โปรดระบุ.....	83,84
3. เมื่อมีอาการทางเพศ ท่านแก้ไขโรค (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	
....1. สำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง	85
....2. เกี่ยวโสเภณี	86
....3. มีเพศสัมพันธ์กับแฟน/คูรัก	87
....4. เล่นกีฬา	88
....5. อ่านหนังสือ และ/หรือฟังเพลง	89
....6. มีเพศสัมพันธ์กับไก่หลง (หมายความว่า มีเพศสัมพันธ์กับหญิงที่เพิ่งรู้จัก แต่ไม่ต้องเสียค่าบริการ เป็นความพึงพอใจของทั้ง 2 ฝ่าย)	90
....7. อื่นๆ โปรดระบุ.....	91
4. ท่านเคยมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกันหรือไม่	
....1. ไม่เคย	92
....2. เคย	93
5. ท่านเคยมีเพศสัมพันธ์กับเพศตรงข้ามหรือไม่	
....1. ไม่เคย (ถ้าเลือกข้อนี้ <u>ไม่ต้อง</u> ตอบข้อต่อไป)	94
....2. เคย	95
6. ท่านเคยมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลใดบ้าง (ครั้งเดียวก็ถือว่าเคย) (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	
....1. หญิงโสเภณี	96,97
....2. แฟน/คูรัก	98,99
....3. ไก่หลง	100,101
....4. อื่นๆ โปรดระบุ.....	102,103
7. ครั้งแรกที่ท่านมีเพศสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม ท่านมีอายุ.....ปี	104

8.	ตั้งแต่ 6 เดือนที่แล้ว เป็นต้นมา ท่านมีเพศสัมพันธ์กับเพศตรงข้ามหรือไม่	สำหรับตัววิจัย
....1.	มี	
....2.	ไม่มี (ถ้าเลือกข้อนี้ <u>ไม่ต้อง</u> ตอบข้อต่อไป)	95
9.	ตั้งแต่ 6 เดือนที่แล้ว เป็นต้นมา ท่านมีเพศสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม.....ครั้ง	96
10.	ตั้งแต่ 6 เดือนที่แล้ว เป็นต้นมา เมื่อมีเพศสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม ท่านใช้ถุงยางอนามัยหรือไม่	
....1.	ใช้ (ถ้าเลือกตอบข้อนี้ กรุณาตอบคำถามต่อฝั่ง ก.)	
....2.	ไม่ได้ใช้เลย (ถ้าเลือกตอบข้อนี้ กรุณาตอบคำถามต่อฝั่ง ข.)	97

ฝั่ง ก.	ฝั่ง ข.	
ก.1. การใช้ถุงยางอนามัยขณะมีเพศสัมพันธ์ของท่าน	ข.1. ท่านไม่ใช้ถุงยางอนามัย เพราะ (สามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	
...1. ใช้ทุกครั้ง	....1. ไม่สามารถหาได้	98,99
...2. ใช้บางครั้ง เพราะว่า.....	....2. ใช้จ่าย	100,101
....2.1 ไม่สามารถหาได้	....3. เ็นอายุที่จะใช้	102,103
....2.2 ใช้จ่าย	....4. ความเพลิดเพลินลดลง ไม่สนุก	104,105
....2.3 เ็นอายุที่จะใช้	....5. กลัวว่าคู่ว่อมเพศจะไม่พอใจ หรือ เสียใจ	106,107
....2.4 ความเพลิดเพลินลดลง ไม่สนุก	....6. ใช้ไม่เป็น	108
....2.5 กลัวว่าคู่ว่อมเพศจะไม่พอใจหรือ เสียใจ	....7. ใช้วิธีคุมกำเนิดอย่างอื่นแล้ว โปรดระบุที่ใช้วิธี.....	109
....2.6 คู่ว่อมเพศไม่ใช่หญิงโสเภณี	....8. คู่ว่อมเพศไม่ใช่หญิงโสเภณี	110,111
....2.7 ใช้วิธีคุมกำเนิดอย่างอื่น โปรดระบุที่ใช้วิธี.....	....9. ไม่รู้จักสถานที่ที่จะซื้อหาหรือขอถุงยางอนามัย	112,113
....2.8 ไม่รู้จักสถานที่ที่ซื้อหาหรือขอถุงยางอนามัย	....10. อื่นๆ โปรดระบุ.....	114,115
....2.9 อื่นๆ โปรดระบุ.....		116
	ข.2 คู่ว่อมเพศของท่านเคยบอกให้ท่านใช้ถุงยางอนามัยหรือไม่	
	....1. เคย	117
	....2. ไม่เคย	118
		119

<u>ฝั่ง ก. (ต่อ)</u>	<u>ฝั่ง ข. (ต่อ)</u>	<u>สำหรับผู้วิจัย</u>
ก.2. การใช้ถุงยางอนามัยครั้งสุดท้าย ของท่าน		
...1. ใช้ชิ้นใหม่ แล้วทิ้งเลย		
...2. ใช้ซ้ำอันเก่า		-- 120
ก.3. ใครเป็นคนมีถุงยางอนามัยหรือ หาถุงยางอนามัยมา		
...1. ตัวท่านเอง		
...2. คู่ร่วมเพศ		
...3. บางครั้งก็ตัวท่านเอง บางครั้ง ก็คู่ร่วมเพศ แต่ส่วนใหญ่จะ เป็น <u>ท่าน</u>		
...4. บางครั้งก็ตัวท่านเอง บางครั้ง ก็คู่ร่วมเพศ แต่ส่วนใหญ่เป็น คู่ <u>ร่วมเพศ</u>		
...5. อื่นๆ โปรดระบุ.....		-- 121
.....		
ก.4. ท่านเคยมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้ ถุงยางอนามัยหรือไม่		
...1. ไม่เคยมี		-- 122
...2. เคย และปัญหานั้นก็คือ		-- 123
(เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
....2.1. ถุงยางแตก		-- 124
....2.2. ถุงยางรั่ว		-- 125
....2.3. หาซื้อหรือหามายาก		-- 126
....2.4. พกพาไม่สะดวก		-- 127
....2.5. ใช้ลำบาก ใช้ยาก		-- 128
....2.6. เกินอายุเวลาใช้		-- 129
....2.7. ความปลอดภัยเหลือนลด ลง ไม่สนุก		-- 130
....2.8. กลัวคู่นอนจะไม่พอ- ใจ หรือเสียใจ		-- 131
....2.9. สารหล่อลื่นไม่เพียงพอ พอ ฝืด		-- 132
....2.10. เสียเวลานาน		-- 133
....2.11. อื่นๆ โปรดระบุ...		-- 134
.....		

11. ตั้งแต่ 2 เดือนที่แล้วเป็นต้นมา ท่านมีเพศสัมพันธ์กับ <u>เพศตรงข้าม</u> หรือไม่	สำหรับ <u>ผู้วิจัย</u>
....1. ไม่มี (ถ้าเลือกข้อนี้ <u>ไม่ต้อง</u> ตอบข้อต่อไป)	
....2. มี	-- 135
12. ตั้งแต่ 2 เดือนที่แล้วเป็นต้นมา ท่านมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลในข้อใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	
....1. หญิงโสเภณี (ถ้าเลือกข้อนี้ กรุณาทำต่อเฉพาะข้อ 13 14 15 )	-- 136
....2. แฟน/คูรัก (ถ้าเลือกข้อนี้ กรุณาทำต่อเฉพาะข้อ 16 17 18 )	-- 137
....3. ไก่หลง (ถ้าเลือกข้อนี้ กรุณาทำต่อเฉพาะข้อ 19 20 21 )	-- 138
....4. อื่นๆ โปรดระบุ.....	-- 139

13. (เฉพาะผู้ที่มีเพศสัมพันธ์กับหญิงโสเภณี) ตั้งแต่ 2 เดือนที่แล้วเป็นต้นมา ท่านมีเพศสัมพันธ์กับหญิงโสเภณี.....ครั้ง	-- 140
14. (เฉพาะผู้ที่มีเพศสัมพันธ์กับหญิงโสเภณี) ตั้งแต่ 2 เดือนที่แล้วเป็นต้นมา เมื่อท่านมีเพศสัมพันธ์กับหญิงโสเภณี การใช้ถุงยางอนามัยของท่าน	
....1. ใช้ทุกครั้ง	
....2. ใช้บางครั้ง ส่วนใหญ่ใช้มากกว่า <u>ไม่ใช้</u>	
....3. ใช้บางครั้ง ส่วนใหญ่ <u>ไม่ใช้</u> มากกว่า <u>ใช้</u>	
....4. ไม่ได้ใช้เลย	-- 141
15. (เฉพาะผู้ที่มีเพศสัมพันธ์กับหญิงโสเภณี) ตั้งแต่ 2 เดือนที่แล้วเป็นต้นมา ท่านมีเพศสัมพันธ์กับหญิงโสเภณี โดยทางใดบ้าง (สามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	
....1. ร่วมเพศทางช่องคลอด	-- 142
....2. ร่วมเพศทางทวารหนัก	-- 143
....3. ร่วมเพศโดยใช้ปาก	-- 144

ศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



## สำหรับผู้วิจัย

16. (เฉพาะผู้ที่มีเพศสัมพันธ์กับแฟนหรือคู่วัยตั้งแต่ 2 เดือนที่แล้วเป็นต้นมา ท่านมีเพศสัมพันธ์กับแฟน.....ครั้ง	--- 163
17. (เฉพาะผู้ที่มีเพศสัมพันธ์กับแฟนหรือคู่วัยตั้งแต่ 2 เดือนที่แล้วเป็นต้นมา เมื่อท่านมีเพศสัมพันธ์กับแฟนหรือคู่วัย การใช้งานยางอนามัยของท่าน ....1. ใช้ทุกครั้ง ....2. ใช้บางครั้ง ส่วนใหญ่ใช้มากกว่า <u>ไม่ใช้</u> ....3. ใช้บางครั้ง ส่วนใหญ่ <u>ไม่ใช้</u> มากกว่า <u>ใช้</u> ....4. ไม่ได้ใช้เลย	--- 164
18. (เฉพาะผู้ที่มีเพศสัมพันธ์กับแฟนหรือคู่วัยตั้งแต่ 2 เดือนที่แล้วเป็นต้นมา ท่านมีเพศสัมพันธ์กับแฟนโดยทางใดบ้าง (สามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) ....1. ร่วมเพศทางช่องคลอด ....2. ร่วมเพศทางทวารหนัก ....3. ร่วมเพศโดยใช้ปาก	--- 165 --- 166 --- 167
19. (เฉพาะผู้ที่มีเพศสัมพันธ์กับไก่อหลง) ตั้งแต่ 2 เดือนที่แล้วเป็นต้นมา ท่านมีเพศสัมพันธ์กับไก่อหลง.....ครั้ง	--- 168
20. (เฉพาะผู้ที่มีเพศสัมพันธ์กับไก่อหลง) ตั้งแต่ 2 เดือนที่แล้วเป็นต้นมา เมื่อท่านมีเพศสัมพันธ์กับไก่อหลง การใช้งานยางอนามัยของท่าน ....1. ใช้ทุกครั้ง ....2. ใช้บางครั้ง ส่วนใหญ่ <u>ใช้</u> มากกว่า <u>ไม่ใช้</u> ....3. ใช้บางครั้ง ส่วนใหญ่ <u>ไม่ใช้</u> มากกว่า <u>ใช้</u> ....4. ไม่ได้ใช้เลย	--- 169
21. (เฉพาะผู้ที่มีเพศสัมพันธ์กับไก่อหลง) ตั้งแต่ 2 เดือนที่แล้วเป็นต้นมา ท่านมีเพศสัมพันธ์กับไก่อหลงโดยทางใดบ้าง (สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) ....1. ร่วมเพศทางช่องคลอด ....2. ร่วมเพศทางทวารหนัก ....3. ร่วมเพศโดยใช้ปาก	--- 170 --- 171 --- 172

"ขอขอบพระคุณในความร่วมมือเป็นอย่างดีของท่าน"

### Vitae

Miss Apacha Boonmongkol was born on January 31, 1967 at Pattanee province. She graduated the Bachelor Degree of Science from Mahidol University in 1988. She was funded by the Rockefeller Foundation to continue the Master Degree of Science in Medical faculty, Chulalongkorn University. At present, she works as a nurse at the Public Health Office at Samutprakan province. She works in the Curative and Health Promotion Department.



ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย